



SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül  
vasutak palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.József főherceg-ut 22. sz.  
TELEFON-SZÁM: 151.

## ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.  
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.  
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasabos petit sor egyszer 20 fl.  
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

## ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:  
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, április 1.

## Mai számunk főbb közleményei:

- A politikai szünet programja.
- Miért kapott Miklós Gyula huszezer koronát?
- Gyilkos orvosnövendék.
- Milliók — papíron.
- Nemzetközi földtani kongresszus Aradon.
- Háborús epizódok.
- A szerb éposz.
- Szekerezés Örsze hat koronája.
- Szenzáció! Szenzáció!
- Péter — a börzespekuláns.
- Asszonyszóktató gorilla.

## Péter megy.

Arad, március 31.

Meg nem vivott csatáknak, meg sem üzent háborúnak van egy esetje: Péter, a szerb király. Groteszk, abszurd ötletnek mondta valaki a hadi télelem napjaiban, hogy az ütközeteket új formában kellene megszínálni, mint azelőtt. A legelső hadsorbán menjen az uralkodó; azután rajvonalon a hercegek, a tábornokok s leghátul a közkatonák. Hiszen a háborukat nem a közkatonák okozák, hanem a királyok és a generálisok. Nevettek ezen a paradox bölcseségen s ime, a szerb—osztrák—magyar háboruban nem esett bántódása a legénységnek, de letörött a trónörökös, kidől a trón-zsölléből a király s úgy lehet, pusztul a Karagyorgyevics-dinasztia.

Péter király megy; egygyel többen lesznek *les rois en exil*. Tudja,

hogy a szégyenért, a kudarcért, a megalázkodásért bűnbak kell. És ismeri népét, akár az a férj, aki más-tól, asszonykorában csábitotta el a feleségét. Péter király nem tud gyöngédséget, tapintatot várni a néptől, amely véres kézzel üdvözölte őt, amikor a trón elfoglalására hazajött. Hát inkább önként megy, utitaskájában vivén egy rövid, de izgalomokban és nagy eseményekben tarka uralkodásnak emlékeit.

Tragikus bukását pedig az keseríti, hogy amiért mennie kell, arról ő igazán nem tehet. Háborút vesztett nemcsak Szerbia, de Oroszország és Anglia is. Mert a mai háborúhoz nem okvetlenül szükséges puszkapor és embervérnek ontása; elintézik azt papíron, s így is vannak győztesek és legyőzöttek. A mult heti diplomáciai háboruban Ausztria-Magyarország és Németország lettek a triumfátorok; ezek nagy ereje és óriás fennsőbbsege katonai aktusok nélkül is diadalmaszkodott a másik két hatalmasságon. Nem használt sem a szláv rokonérzés, sem az üzletpolitika, amelylyel a brit ur szívesen gyöngítette volna Németországot és szövetségeseit. Le kellett szerelni, s Szerbia kapitulációja csak jelentéktelen, formászerű epilógusa a hatalmak mult héten megeseit, s a békebarátság színeivel mázolt meg-hátrálásának.

De a fölélesztett és megzabolázott szerb önérték okot és áldozatot kíván.

Valaki okvetlenül hibás abban, hogy az egyesült szerb-montenegrói hadak nem nyomulhattak előre Zágrábig, vagy még tovább. Ugylátszik, Péter maga állja utját annak, hogy az okot tovább keressék: már megy ő maga.

Még bizonytalan, hogy csak maga megy, vagy pedig viszi magával a Karagyorgyevics-dinasztiát is Szerbiából. Azt a hatalmak semmi szín alatt nem tűrik, hogy Szerbország köztársaság legyen; ehhez igazán rettentően éretlen és kiskorú ez a földdarab. Megnyilatkozik az a törekvés, hogy a trónra egy német, vagy egy orosz herceget ültessenek. Románia és Bulgária példájából, ugylátszik, megállapították, hogy apró országokra nézve jobb, ha külföldről plántált uralkodókat kapnak, mint hogyha nemzeti dinasztiájuk van. S egy Hohenzollernnek, vagy egy Romanovnak az élete is talán jobban van biztosítva, mint egy Obrenovicsé, akinek meggyilkoltatásán a külföld fölháborodott, a fejét is esőváltta, de egyebet nem tett.

Péter király megy. Talán, úgy érzi, ezzel a lépésével megengeszteli a véres árnyakat, a melyek a multból hozzá visszajártak. Ha vallásos ember, a bukását mint bűnhődést fogadja és alázatos megadással türi. Megy vissza Svájcba, a hol nem kell a kicsi parlament ötféle frakcióját békítgetni, a hatalmak apró játékbábujának lenni. Tudja, hogy az express-

## Alkohol és nemi élet.

Aradban a Good Templár rend aradi Kirtás páholyának II. nyilvános ülésén előadta:

Auszterveit László dr.

Ha nagyszabású költői fantáziám volna, talán akkor sem tudnék előadásom tárgyát népszerűtlenebb kérdéseket választani, mint az alkoholt, a nemi életet és ezek egymáshoz való viszonyát. Alkohol az emberek már évezredek óta isznak — hiszen a bibliából tudjuk, hogy Noé apánk is berugott a szőlőhegy levétől — s e mellett nagyon jól érzik magukat, minek okát ezen boldog illúzióból kiforgatni; s pláne Aradon népszerűtlen dolog anti-alkoholizmusról beszélni s ennek propagandát csinálni akarni, amikor az Arad-hegyalján több, mint 6000 katasztrális hold beültetett s jól termő szőlőterület van, amiből sok ember megél; minek ezek existenciáját megbolygatni? ez nem is szép dolog! — gondolják sokan. De a haladás, a fejlődés, az evolutio ezzel nem törődhetik, annak haladnia kell a közre nézve egy jobb jövő előkészítésének ösvényén, esetleg meglévő egyes existenciák károsítása árán is, amint pl. nem törődött a vasut annakidején, hogy tönkre tette az akkor virágzó s igen széles körben elterjedt fuvarozó ipart, pedig akkor sok akeptikus s a reformoktól idegenkedő ember (az emberek nagy része mindig ilyen volt s ugylátszik, ilyen lesz) a vasutat károsnak s csirájában megfojtandónak vélte s azt minden elképzelhető tekintetből károsnak gondolta, így például az akkori orvosok közül sokan közegész-

ségügyi szempontból veszedelmesnek tartották, ugyanis azt mondták, nagy sebességénél fogva nem is jó arra ránézni, mert az ember elszédül, ideges, neurasthenias lesz tőle s ha már nem akarják elpusztítani a vasutat, akkor legalább is a síneket magas, átlátszatlan kerítéssel kell körülvenni, hogy a sebesen robogó vasut ne legyen szemügyre vehető s így talán nagy nehezen elkerülhető lesz idegpusztító, idegromboló hatása. S ime, ennek dacára mi lett a vasutból?

A most szesz-, bortermesztés- és sörgyártással foglalkozó emberek más kereseti forrásokhoz fognak jutni; s hogy a kérdést csak futólagosan érintsem, meg fogják tanulni pl. a szőlő nagyban s egész éven át tartó konzerválását s így a szőlő hatalmas tápértékénél s üdítő, zamatos ízénél fogva nagy s jövedelmező kereskedelmi cikk lesz stb. A nemi kérdéstről meg a nyilvánosság előtt beszélni pláne népszerűtlen dolog, hiszen erről jó izlésű társaságban egyáltalán nem beszéltek, ezzel a kérdéssel foglalkozni, eziránt érdeklődni egyáltalán tilos volt, így kívánta ezt a jó neveltség, az illem, a közfelfogás, a szeméremérzés, az erkölcs, a vallás. Utóbbi időben azonban örvendetesen kezd erről a kérdéstről a régi megcsontosodott, a kérdést teljesen homályba, sötétségbe hagyó felfogás megváltozni, átalakulni; ebben a szellemi harcban is, mint minden igazságos kérdésben a tudomány vezet; ma már országos s nemzetközi kongresszusok, szaklapok, számos folyóirat foglalkozik a kérdéssel; külföldön számos egyesület alakult a kérdés tanulmányozására, orvosok,

pedagógusok, állambölcsek, jogászok, politikusok megegyeznek már abban, hogy a kérdéssel foglalkozni kell, szakítani kell a régi iránynyal, amely a nemi kérdéssel való foglalkozást elítélte, mystikussá tette, tiltott dologgá avatta. Hiába való s káros volt mindez. Nem lehet a nemi kérdéssel nem foglalkozni, csak az alszemérem akarja az emberrel elhitetni, hogy egy életet meglehet uszni a nemi kérdés iránti nem érdeklődéssel; egy hatalmas ösztön a nemi érzés, a mi egész valónkat áthatja, nem akarna is, azt titkolva s homályba borítva előbb-utóbb öntudatunkba férkőzik, még pedig férfi s nő nemnél egyaránt jó vagy rossz forrásból merítve hozzá az adatokat, de valamelyes képet vagy fogalmat alkotnunk kell a kérdéstről; így történt azután meg, — az eddigi helytelen alszeméremes felfogásból kifolyólag, — hogy a kérdés magyarázásához az adatokat rossz forrásból merítették, féreművekből, rossz társaságokban egyet-mást hallva; a kérdéstről így csak helytelen képet kaptak, „a tiltott gyümölcs” csak izgatta a kedélyeket, fantáziát, a kíváncsiságot felesigázta s így könnyen a nemi kérdésekben helytelen utra jutottak, sokszor fejlődött ezért ki idegesség, izgatottság, sőt perverzitás is. Rövidesen az említettek felül csak 2 esettel akarom indokolni, mily szükséges s hasznos, sőt nélkülözhetetlen a nemi kérdéssel helyes irányban, igazságos megvilágításban megismerkedni és ez nem lehet más felfogás, mintha csak a régi, dogmatikus, mystikus, titkolódzó felfogással szakítunk, s a kérdést természet-tudományi világításban tanulmányozzuk: ha a

onat alig ér vele a határon túl, a tiszték, azok a derék tiszték, a kiköt vállalkra emelték, — lelkesen kiáltják a német, vagy az orosz herceg felé: *Zsivió kralj!* +

## A politikai szünet programja.

**Banktárgyalások. — A fuzió előkészítése. — Politikusok nyilatkozatai.**

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, március 31

A bankkérdés elintézése foglalkoztatja a parlamenti köröket. A husvétii szünet alatt annyira elkészül a két kormány tárgyalásaival, hogy a mai válságos helyzetből megmutathatja a kivezető utat. Justh ma ismét nyilatkozott a helyzetről s ismételt hangsúlyozta, hogy a függetlenségi pártban nagy többsége van az önálló banknak s így eme kérdés miatt pártszakadás nem várható.

Ma érkezett híreink itt következők:

Valamennyi párt együttes véleménye, hogy a helyzet tarthatatlan és az egy hónapi szünet alatt orvosolni kell a viszonyokat. A kormánynak lesz feladata, hogy a parlament munkáját biztosítsa. Ennek első feltétele a bankkérdés elintézése. A két kormány csak a husvétii szünet után kezdi meg az erre vonatkozó tárgyalásokat. *Kossuth* Ferenc személyesen akar részt venni és a tárgyalásokra Bécsbe fog utazni. A konferencia befejezését április 20-ára várják, akkor dől el, hogy miképp oldhatják meg a bankkérdést. Ezzel kapcsolatban lépéseket fognak tenni az új pártalakulásra nézve.

(Justh nyilatkozata.)

Justh Gyula, a képviselőház elnöke ma fogadta *A Nap* munkatársát, aki előtt a következő kijelentést tette:

— A bankkérdés miatt a függetlenségi pártból senki se lép ki, mert mi vagyunk a többség és a legnagyobb határozottsággal mondhatom, hogy a bankkérdést meg fogjuk oldani. A nemzeti bank felállítására semmi törvényes akadály nincs. Ebben az ügyben feltétlenül győznünk kell. Tévednek akkor, ha azt hiszik, hogy a függetlenségi párt át

adja a teret másnak és ellenzékbe megy. Dehogy megyünk ellenzékbe! Ellenzékbe azok mehetnek, akik a közös bank fenntartása mellett kardoskodtak. Mi, akik többségben vagyunk, szívesen látjuk majd ellenzékbe a közös bank imádoit, habár én nemzeti érdekből folyónak tartom, hogy valamennyien egy táborban legyünk.

A hírlapíró ezután kérdést intézett az elnökhöz, hogy mit szól a legújabb formulához, az állami bank formulájához.

— Ez *Wekerle* ötlete — válaszolt *Justh* — és bizonyos körülmények között meg lehetne csinálni. Erős, a protekciós kísérletnek ellenálló igazgatóságra volna szükség. Leghelyesebb volna a nemzeti bankot részvénytársasági alapon elhatározni. Nagy hiba volt Ausztriával a kartell bank dolgában tárgyalni.

Szóba került ezután a fuzió.

— A fuzió — mondotta *Justh* — csak úgy jöhet létre, ha a függetlenségi párt programját teljességében érvényesítheti. Azt hiszem, ezek a kérdések a husvétii szünet után válnak aktuálisak, akkor, ha a banktárgyalások sikertelenségét fogják Bécsben konstatálni.

(Képviselők a helyzetről.)

Ugyancsak *A Nap* munkatársa előtt, *Giesswein* Sándor képviselő, arra a kérdésre, hogy igaz-e, hogy fuzió esetén 16 néppárti képviselő kiválik a pártból, így nyilatkozott:

— Hivatalosan nem volt szó kiválásról, sőt beszélgetés formájában sem tárgyalták. Be kell várni az eseményeket. Nézetem szerint, a hosszú szünetet a fuzió előkészítése miatt adták, de állást csak akkor foglalhatunk, ha ismerjük a fuzió programját.

Mik lehetnek az okok a kiválásra?

— Gazdasági dolog. A bankkérdés nem. Ha az önálló bank nem lesz meg, ez nem ok a kiválásra.

— Talán a választói jog? — kérdezte a hírlapíró.

— A választói reform lesz a választó-viz, — válaszolt *Giesswein*.

*Kállay* Tamás ezeket mondotta: Felvetik a kérdést, hátha mégis ellenzékbe kényszeríthetik az önálló bank híveit. Akkor pórul járnak. Nem 40-en és 50-en, legalább százan kilépünk és csinálunk olyan ellenzéki harcot, a milyent még nem látott a világ.

## Miért kapott Miklós huszezer koronát?

— Távirati tudósítás. —

Arad, március 31.

Érdekes találkozás volt tegnap délután, — mint fővárosi tudósítónk jelenti, — az Abbázia-kávéház törzsszertalanál, amelynél esténként *Főt-vös* Károly szokta józsu adomáit elmondani.

*Buza* Barna országgyűlési képviselő és *Miklós* Gyula volt borsodi főispán találkoztak itt egymással. Tudvalevőleg *Buza* Barna volt az, akinek indítványára fölolvasták azok neveit, kik *Vörös* Lászlótól pénzt kaptak. A zárszámadási iratokból elsőnek a *Miklós* Gyula neve került ki egy 20,000 koronás bélyegtelen nyugta alján.

— Füttyölök még bélyeget is tenni, — mondotta *Miklós* Gyula annak a miniszteri tisztviselőnek, aki őt a nyugta bélyegtelen voltára figyelmeztette.

*Buza* Barna termetre nézve nagyon kicsi ember. Épen az ellenkezője neki *Miklós* Gyula, aki meg magas, szép szál ember.

— Képviselő ur — szólította meg *Miklós* Gyula *Buza* Barnát — én nem vagyok panamista. Én a huszezer koronát azért kaptam, hogy *Kossuth* *Ferenccel* a békét megcsináljam. Még 357 koronát rá is fizettem. Ugyanis az ország minden községének, egyletének, testületének stb. ajánlott leveleket küldtem felszerelve két térti levelező-lappal. Minden ilyen ajánlott levél bélyeggel, nyomtatvánnyal, expedálással együtt egy korona öt fillérbe került. Huszezer ilyen levelet küldtem el. Ezekben a levelekben azt a felszólítást küldtük, hogy gyűjtsenek aláírásokat egy felhíváshoz *Kossuth* *Ferenc* részére, akit arra kérjenek, hogy a békét a nemzet és a király között mindenképpen állítsa helyre — a magyar vezényszó elejtésével is.

— Kétszázötvenezer ilyen aláírás, — folytatta *Miklós* — érkezett *Kossuth* *Ferenchez*, akivel én ezután megbizásból és tanuk mellett tárgyaltam a béke megteremtéséről. Megállapodtam vele, hogy egy szombaton *Soltra* utazik, onnan vasárnap Bécsbe érkezik, én várni fogom a vasutnál és együtt fogunk menni *Go-luchowski* külügyminiszterhez *Schönbrunnba*.

nemi kérdést őszinte megvilágításban fogjuk ősmerni, akkor nemi betegségek ellen jobban fogunk védekezni tudni: a nemi betegségek veszélyes következményeit nem ősmerni, terjedhettek azok el annyira, hogy ma már a lakosság jelentékeny percentje abban szenved, a nemi betegségek ma már valóságos népbetegségek, a melyek kiirtása vagy legalább is kisebbitése végett külföldön, de néhány éve már hazánkban is a nemi betegségek ellen való védekezés céljából egyesületek alakultak; a nőknek még fontosabb, mint a férfiaknak a kérdést ősmerni, mert ez jelentékenyen hozzá fog járulhatni a törvénytelen gyermekek születése számának kevesbedésére.

Athátva az alkohol és nemi kérdés fontosságától, azok ősmernésétől egy jobb s boldogabb jövőt várva, nem törődhettem a kérdések népszerűtlenségével, azokat előadásom tárgyául választani célszerűnek véltem.

Hogy az ember az alkoholnak a nemi életre, a nemi funkcióra, a szexuális hygienére gyakorolt hatását jól megérthesse, szükséges emlékezetbe hozni annak hatásának általános tulajdonságait az emberi, állati szervezetre, s különösen az idegrendszerre s az emberi agyra.

Az alkoholnak az emberi szervezetre általános gyakorolt hatása, amióta antialkoholista mozgalom van, már sokszor és sok helyen lett ismertette szóval s tollal egyaránt, azért az alkohol hatásának ezen tulajdonságáról ez alkalommal csak röviden s a tárgyamra nélkülözhetetlenül vonatkozó részleteivel s adataival

akarok csak foglalkozni s ez a következőkben áll:

Az antialkoholista mozgalom legnagyobb ellenségei nem a részegesek, nem a magokat a sárgaföldig leivók, sőt ellenkezőleg, ezek elretendő példák, mindenki megborzad egy elzúllott alkoholistától, senki sem kételkedik abban, hogy az ily mérvű alkoholélvezés az embert testileg, lelkileg, anyagilag tönkreteszi; az u. n. mértékletes ivókat tartja az antialkoholista mozgalom az 6 legnagyobb ellenségének; mindenki az 6 alkoholadagját, ha az akár 1—2 liter borból, vagy több korsó sörből is áll, amit 6 még meg nem ittasodva eltűr, mértékletesnek tart; minden elzúllott alkoholista, minden magát tökrészegségig leivó, egy időben mértékletes ivó volt, a részegesek mindig a mértékletes soraiból kerültek ki; aki semminemű szesz ital nem iszik, tehát a teljesen abstinens, természetesen sohasem lehet részeges. A kísérleti természettudomány s orvostan kimutatta, hogy a naponkénti kis szeszadagok, tehát a naponta megivott 3—4 deci bor, vagy 1—2 korsó sör, ártalmas, mert az aznap elfogyasztott szesz mennyiség nem hagyja el teljes mennyiségben a szervezetet, egy része még hosszabb ideig visszamarad s így a naponkénti mértékletes szesz mennyiséget növeli; különösen tanulságos példákkal szolgál e tekintetben a boncasztal: nagymérvű szesz mérgezési szervezeti tünetekre s kórképekre akadunk olyanoknál, akik már magas társadalmi állásuk, vezérszereplésüknél fogva részegesek kétségtelenül nem lehettek, hanem alkoholt csak mér-

tékletes mennyiségben éltek; így *Fodor* *József*, híres egyetemi közegészség-tani tanárunk 60 éves volt, amidőn mindennek szerint a mértékletes alkoholélvezet következtében általános ütőerőkeményedés halálát okozta; mádi *Kovács* *György* tábornagy 61 éves korában halt meg ugyanilyen eredetű szívbajból kifejlődött általános vízkór tünetei mellett, miután már 3 évvel halála előtt agyvérzést (gutaütés), szenvedett el; *Lauffenauer* országos híri ideg- s elmegyógyászunkat, egyetemi tanárt 57 éves korában ölte meg váratlan szívbénulás. És ki ne emlékezne hazánk legújabb története talán legnagyobb államférfijának, *Szilágyi* *Dezső*nek tragikus halálára, mely 61 éves korában következett be szintén hirtelen szívbénulás folytán s kinél a boncolás a legnagyobb foku ütőerőkeményedést s óriási szívtulengést konstatált; e mellett az idült szesz mérgezés egyéb jelenségei is voltak találhatóak: idült vesegyulladás, idült gyomorhurut s gyomortágulat s általános elhízás.

A müncheni kórbonctani muzeum egész serege az u. n. „sörsziveknek“ hirdeti a német sörivás dicsőségét, de a melyek látásáért nem is kell épen Münchenbe fáradnunk. Mert sajnos, a budapesti bonctermetek is mindinkább számosabb példáját szolgáltatják a sörtől, bortól megnagyobodott, gyakran gyermekfő nagyságu sziveknek. Az ilyen nagy szivek birtokosai azonban épen nem késő vénségükben, hanem többnyire a negyvenes évek végén, ötvenes években képezik a boncoló orvos tanulmánya tárgyát. Hogy miért hálnak meg az ily

En vártam is a vasutnál, — egy szeptemberi napon volt, 1905-ben, a „fekete szombat” előtt, — Kossuth azonban nem jött, mire azután Goluchowskihoz mentem, aki értesített, hogy táviratot kapott Kossuthtól, melyben jelenti, hogy nem utazhatott Bécsbe, mert a lába fáj.

Hogy Kossuth miért nem jött, azt nem tudom, de annyi bizonyos, hogy a Magyarországon vasárnap vezércikket írt, amelynek elején azt mondta, hogy őt a lábáról le akarják venni. — En ezután a béke megbeszélésével többé nem törődtem. A postai feladólevelek és a nyomda-számlák még megvannak: igazolhatom, hogy 20.357 koronát adtam ki.

— Remélem, — végezte szavait Miklós, — Buza képviselő ur ezek után majd alkalomadtán rektifikálni fogja reám vonatkoztatott szavait a képviselőházban.

— En csak általánosságban beszéltem, személyeket nem akartam bántani, — válaszolta nyugodtan Buza Barna, amivel azután az érdekes találkozás véget ért.

\*

**Budapesti tudósítónk telefonálja:** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a *Magyar Tudósító* felhatalmazta annak a közlésére, hogy ő Miklós Gyulát, ha jól emlékszik, a nemzeti ellenállás idején fogadta. Miklós azt állította, hogy Goluchowskival összeköttetésben áll és hogy Goluchowski vele — Kossuth Ferencel — beszélni óhajtana. Minthogy ő ekkor a vezérőrnagy bizottság elnöke volt, nem tudta elképzelni, hogy mit akar tőle Goluchowski, ezért e tárgyban kérdést intézett hozzá, amelyre a volt külügyminiszter azt válaszolta, hogy bármikor szívesen beszél vele, de nem bizott meg senkit, hogy Kossuthal tárgyaljon.

**Friedjung dr. leleplezése. Zágrábból** jelentik: Zágrábi ellenzéki lapok tudni vélik, hogy Friedjung ismert leleplezéséhez az anyagot *Rauch* horvát bán és *Nasztics*, az ismert „nagyserb” leleplező szolgáltatták.

egyének életük delén, annak oka nemcsak abban rejlik, hogy a kórosan megnagyobbodott s így erősebben működő szív, melynek izomzata az alkoholtól közvetlenül is károsodást szenved el, hamarabb fölmondja a szolgálatot, hanem tekintetbe veendő itt, — mint a korai halálnak általában egyik legfontosabb oka: az ütőerek megbetegedése.

Számos megfigyelésre alapított kétségtelen tény, hogy az akár csak mértékletesen élvezett alkohol az életet megrövidíti, jól tudják ezt az életbiztosító társaságok, ezért az angol társulatok az alkoholtól tartózkodókat olcsóbb díjtáblázat mellett biztosítják. Az alkoholt élvezők-nél a halál oka háromféle típusba osztható: a szívtulengéssel járó fokozott vérnyomás következtében az agy megbetegedett véreirei megrepednek, ezáltal agyvérzés, az ugynevezett gutaütés keletkezik; vagy a beteg szív egyszerre váratlanul felmondja a szolgálatot: a halált a szívszélhűdés (szívbenulás) okozza; vagy végül, amint ez leggyakrabban található, a halált súlyos vérkeringési zavarokkal járó, évekig is eltartó betegség előzi meg, melynek egyik rettegetes tünete az általános vérpangásból származó „vizibetegség”. Mintegy a sors iróniájának látszik, hogy a sokszor alkoholt fogyasztók „vizibetegségben” pusztulnak el!

Ezek után egy következő cikkben áttérhetünk az alkoholnak az agy- s idegrendszerre való hatásának tárgyalása után, a szexuális életre való befolyásának tulajdonképeni fejtegetésére.

## Gyilkos orvosnövendek.

### Esküdtszéki tárgyalás.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, március 31

A mai napon már másodszer foglalkozott a budapesti büntetőtörvényszék *Weber Antal* fiatal orvosnövendék bűnügyével, aki a múlt év április 19-én egy revolvergolyóval leterítette *Stadler Józsefet*, a Mátyás-tér 14. sz. ház házmesterét. Első ízben a törvényszék, mint szakbiróság tárgyalta ezen ügyet, de akkor a bizonyítás befejeztével áttették az esküdtbíróshoz. *Zsitvay Leó* elnöklete alatt ma foglalkozott ez ügygyel az esküdtbíróshoz.

*Weber Artur* két fivérével a *Folies Caprice*-ban volt április 19-én s midőn éjjel után hazatértek, a kapupénz miatt összeszólalkozott a házmesterrel s pár pernyi szóváltás után *Weber revolvert rántott s lelötte Stadler házmestert*. Még azon az éjjelen letartóztatták *Webert*, azonban védője, *Gál Jenő dr.* közbenjárására már másnap szabadlábra helyezte a vizsgálóbíró. A mai tárgyaláson szintén *Gál Jenő dr.* védte a fiatal vádlottat, míg a sértettet *Vaisz Sándor dr.* ügyvéd képviseli. Az ügyészesség vádirata — mint fővárosi tudósítónk jelenti — a következőképp adja elő az esetet:

A nyomozással megállapított adatok szerint *Weber József* gyári igazgató családjával 1907. év augusztus hó 1-je óta a Mátyás-téri 14. számú házban lakik. A lifthasználat kérdéséből kifolyólag a család és *Prédl Sándor* házmester között feszült viszony volt, amely a bérlőnek *Artur* nevű fia és a házmesternek mostoha fia között 1908. évi febr. 26-ikán tetlegességre vezetett. A kölcsönös sértegetések ezután az eset után gyakran megismétlődtek. Végre április hó 20-ik napján éjjel után fél 1 órakor végzetes eredményű összeütközés keletkezett a sor. *Weber Arthur* orvosnövendék *Béla* és *Géza* nevű testvéreivel ezidőtájt tért haza. A kaput *Stadler József* nyitotta ki. A 20 fillér kapupénzt a gyanúsított nyújtotta oda neki, de az véletlenségből a földre esett. Ez okból avagy, mert a sértett a 20 fillért keveselte, utóbbi a gyanúsítottra támadt és őt szemtelen rongyos koldusnak nevezvén, leköpte.

A gyanúsított sértő kifejezéseire a sértettnek nem maradt adós s közöttük heves, hangos szóváltás fejlődött ki, amelynek zajára maga a házmester is elősietett. Szóváltás közben a gyanúsított a lépcsőn felhaladt, a sértett pedig szikozódva követte őt, miközben mostoha atyjának odaszólt, hogy a bikacseket hozza utána. A gyanúsított attól tartván, hogy megverik, már a kapu alatt elővette forgópisztolyát s a nyomában levő sértettet több ízben megfenyegette, hogyha nem távozik és hozzányúl, lelövi. Miután pedig a sértett folyton követte őt és folyton sértegette, a lépcsőháznak I. és II. emelate között levő fordulójánál a sértettre 2—3 lépésnyi távolságból reá lött. A lövés a sértettet szívére találta és nyomban meghalt.

A törvényszék ma a tanukat hallgatta ki, akik terhelőleg vallottak az elhunyt házmesterre. Ítélet csak holnap várható.

## MULATSÁGOK.

(=) Az aradi könyvnyomdászok „Gutenberg”-dalköre által husvét első napján rendezendő műsoros táncestélye iránt városszerte nagy érdeklődés mutatkozik. Az estély fénypontja a műsor, amely a következő: 1. Nyitány, játsz a zenekar. 2. a) *Jelige*, *Zoltay Mátyástól*; b) *Dal-avatás*, *Weinzirtől*. Énekli a *Dalkör*. 3. *Kuplák*. Előadja *Várad Alfréd*. 4. „A monolog.” Elmondja *Oneszkú Ilonka k. a.* 5. „Esik eső.” *Fráter L.-tól*. Énekli a *Dalkör*. 6. *Népdalok*. (Bariton solo.) Énekli *Illés Ferenc*. 7. „Belépődál” a „*Ripp van Winkle*” operettből. Énekli *Ruttkay Ágoston*. 8. „Az orr.” (Monolog.) Előadja *Reismann Samu*. 9. „A mi dalunk.” (A Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Szakegylete által kiírt pályamű.) *Lányi Ernő*

tól. Énekli a *Dalkör*. 10. „Egyveleg.” Előadja zongorán *Szalai Aranka* urhölgy. 11. „Az angol kisasszony.” *Bohózat* 1 felv. Írta: *Morvay Z.* — A zongorakiséretet *Szalai Aranka* urhölgy látja el. — A *dalkör* énekszűnait *Zinner Viktor* karnagy vezényli. — Helyárak (személyjegy): Főntartott hely 2 kor., többi sor előreváltva 1 kor., este a pénztárnál 1-20 kor. Jegyek előreválthatók az összes aradi nyomdáknak. — A rendezőség felkéri mindazokat, akik eddig még meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, hogy ezen kívánalmukat a rendezőség-nél (*Teleky-utca* 15.) jelentsek be.

## Milliók — papiron.

Egy ujszentannai kalandor a XVIII-ik században.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 31

A fővárosban megjelenő *A Nap* című lap ma megjelent száma írja a következőket:

Milliók! Boldogító, elbűvölő, mindent nyújtó kincsek, szegény, földhöz kötött magyar emberek soha vissza nem hozható milliói! Milliók, melylyel most idegen országok különös nevű halandói aranyozzák meg az életüket, egy elröppent, szertefoszott, színes, esillogó álom, mely sohasem fog valóra válni. A XVIII. század első harmadában, *Ujszentannáról*, csendes faluból indultak el ezek a milliók. *Reinhardt Walter* szegény, de kalandvágyó ember volt, nekivágott tehát a világnak, beállott az idegennek légiójába és elment Indiába vad törzsek ellen verekedni.

A romantikus vállalkozás a boldog házasság révén vezetett. A szegény magyar fiuba feleszeretett özvegy *Elburmissa Begum* hercegnő, királyi kincseknek szépséges birtokosa, aki hozzá ment feleségül *Reinhardt*hoz. *Sirhandu* nevű indiai városban telepedett le az új pár és keleti pompa mellett, boldog megelégedéssel éltek egymás oldalán. Egész Indiában csodás mesék keringtek akkor a *Reinhardt-Lombre*-pár ezeregyéji életéről.

Ennek a szerencés magyar kivándorlónak, női ágról való egyenes, okiratokkal is bizonyított leszármazottja *Weber Nándor* szolnoki szobafestő, aki most *Schaeffer József dr.*, budapesti ügyvéd útján minden lehető elkövetett, hogy jogos vagyonához jusson. Ezt azonban megkapni, sajnos, sohasem fogja, mert az elmúlt száz esztendő alatt igényei teljesen elévültek és semmiféle törvény sem őt, sem a többi érdekelteket jogaiba vissza nem helyezheti.

Az angol nagykövetség útján kitudódott, hogy *Reinhardt Walter* 1778-ban meghalt és óriási vagyonát a felesége vette birtokába. A hercegnő halála után a milliók *Ochterlony-Dyce-Lombre Dávidra*, a hercegnő unokájára szállottak, aki 1851-ben Londonban meghalt. A *Reinhardt*-vagyon most gróf *Vincent* három leánya örökölte, az első, aki hajadon volt, az egyik felét, *Anna Mary*, *Troun* angol őrnagy felesége és *Georgiana*, *Jolario* turini báró felesége a másik felét.

Ennek az ágnak leszármazottjai ülnek most a királyi vagyonban, mely pedig a vér joga szerint *Weber Nándort* és hozzátartozóit illetné meg, melyet azonban soha megkapni nem fognak. Elröppent, elévült milliók ezek, melyek már csak a *Vincent*-ivadékok pénzszerkevényiben jelentenek reális értéket.

# A trónvesztett király.

## Szerbia kalandjának epilógusa.

— Távirati tudósítás. —

Arad, március 31.

A Karagyorgyevics dinasztia a végső züllésbe juttatta azt az országot, melynek trónját vérrel szerezte meg. Egy nagystilűen indult, de ope-rettszerűen végződő kaland által elveszti most ezt a trónt. Péter király lemondása, — mint ma érkezett tudósításaink mondják, — az európai diplomaták előtt befejezett tény és már annyira megérett, hogy csak gondatlan jövőjéről gondoskodik a — koldus király. Ha eddig gondokkal küzdött, legalább száműzetésének óráit akarja kellemessé tenni és azt jelentette ki a nagyhatalmak képviselői előtt, hogy követeli tőlük az állami appanázs garantálását. Egyelőre húzódik ettől Anglia, mert hát Szerbia nem valami elsőrendű adós.

Az annekszió elismerésének kérdése el van intézve. *Simics*. Szerbia követe ma átadta a háboru nélküli meghódolást jelentő szerb választ Aerenthalnak, akit a királyi kegy rangemeléssel fog honorálni.

A mai nap eseményeiről a következő táviratok számolnak be:

### Péter király lemondása.

*Belgrádból* jelentik: A tegnap a király elnöklete alatt megtartott minisztertanács még egyszer foglalkozott a trónörökös lemondása érvényességének kérdésével és ugyilátszik arra az eredményre jutott, hogy a lemondás végleges. Szó volt a király utólagos lemondási szándékáról is. A király lemondási szándékát elhárította.

*Belgrádból* táviratozzák: A nacionalista képviselők klubja mai értekezletén *Ribarác* igazságügyminiszter bejelentette, hogy a kormány Ausztria-Magyarország követelését teljesíti és felszólította a képviselőket, hogy a kormányt ebben a dologban a szkupstinában támogassák. A nagy izgatottság után, amely ezt a bejelentést követte, *Ribarác* előadta, hogy feltétlen bizonyossággal tudja, hogy a király az Ausztria-Magyarországgal való konfliktus elintézése után: *Sándor herceg* javára le fog mondani a trónról. A király lemondását a minisztertanácson is bejelentette és ahhoz a kabinet tagjai is hozzájárultak. Kívánatos. — ugymond — hogy a kormány támogassa a király lemondását, mert ez Szerbiára nézve előnyös. A klub elhatározta, hogy a kormány előterjesztéseit támogatni fogja.

*Bécsből* táviratozzák: A *Neues Wiener Tagblatt* jelenti: Péter király és családjának a szerb trónról való lemondása küszöbön áll. Péter király, György herceg lemondása folytán, továbbá a legutóbbi események hatása alatt, valamint a politikai vezérférfiak magatartásából arra a meggyőződésre jutott, hogy nemzeti érdekből nem maradhat tovább a trónon. A legutóbb

nagyhatalom szintén osztja a királynak ezt a nézetét és különösen Anglia és Oroszország ezt Szerbia érdekében tartják. Péter király néhány nappal ezelőtt Angol és Oroszország diplomáciai képviselői előtt oda nyilatkozott, hogy ő és családja lemondanak a szerb trónról. A király ellátása biztosítására évi 250 ezer frankot követel, amelyet azonban a nagy szkupstina aligha fog megszavazni. Péter király azt akarja, hogy az évjáradék pontos kifizetését Angol és Oroszország garantálják, azonkívül kívánja, hogy Cannes és Nizza között fejedelmi kastélyt építsenek részére. Anglia hír szerint nem akarja vállalni az évjáradék kifizetésének garantálását és azt mondja, hogy ez Oroszország ügye. Híre járt ma Belgrádban, hogy a szocialisták és nacionalisták a köztársaság mellett foglalnak állást: ezzel szemben, mint hírlik, a nagyhatalmak a szerb államférfiaknak *Vilmos dán herceget*, vagy *Károly Vilmos svéd herceget*, a svéd király második fiát, *Maria Pavlovna* orosz nagyhercegnő férjét ajánlották a trónra. Bármi képen is fog eldőlni a dolog, bizonyos, hogy Péter király és fia lemondása a trónról a legközelebbi időben meg fog történni.

### Szerbia megalazkodása

*Bécsből* táviratozzák: *Simics*, Szerbia bécsi nagykövete, ma a következő tartalmu jegyzéket nyújtotta át Aerenthal báró külügyminiszternek:

Hivatkozva a szerb kormány-nak Ausztria és Magyarországhoz intézett, március 14-iki keletü jegyzékére és azon célból, hogy az ebből származó félreértések elkerültesse, a bécsi szerb követ megbízást kapott, hogy Ausztria-Magyarország külügyminisztere előtt a következőket jelentse ki:

Szerbia elismeri, hogy a Boszniában teremtett helyzet jogaiban nem érintette és ennek megfelelően alkalmazkodni kíván ama határozatokhoz, melyeket a hatalmak a berlini szerződés 25-ik cikke tekintetében hozni fognak. A hatalmak tanácsára hallgatva kötelezőleg kijelenti Szerbia, hogy tiltakozásának és ellenállásának az annekszió tekintetében, a múlt év október havában elfoglalt álláspontjával felhagy és kötelezi magát arra, hogy eddigi politikáját Ausztria-Magyarországgal szemben megváltoztatja és jövőben a monarchiával baráti szomszédos viszonyban él. Bizva Ausztria-Magyarország békés szándékában, a szerb hadsereget felszerelés, elhelyezés és létszám tekintetében az 1908. évi tavaszi állapotnak megfelelőleg fogja visszahelyezni. Az önkéntes csapatokat és bandákat le fogja fegyverezni és el fogja bocsátani és új, nem rendes csapatok alakítását meg fogja akadályozni.

Aerenthal báró barátságosan fogadta a jegyzéket és Forgách grófot utasította, hogy holnap a szerb kormány előtt nyilatkozatot tegyen.

### A szkupstina ülése

*Belgrádból* jelentik: A szkupstina délelőtti 10 óra óta titkos ülést tart, amelyen a kor-

mány jelentést tett a nagyhatalmak lépéséről. Előle nagy vita volt. A városban olyan hírek vannak elterjedve, hogy a montenegrói fejedelem közölte a szerb kormány-nal, hogy nem helyesli Szerbia kapitulációját és megmarad álláspontja mellett. Illetékes körök megcáfolták Belgrádban ezt a hírt, a közönség körében azonban nagy az izgalom.

*Belgrádból* jelentik: A harmadfél óráig tartó titkos ülés után megnyitották a szkupstina nyílt ülését, melyben a külügyminiszter felolvasta azon jegyzéket, melyet a nagyhatalmak követei nyújtottak át a szerb kormány-nak. A jegyzéket teljes csendben hallgatták végig és a jegyzék felolvasása után nyomban berekesztették az ülést.

### Az annekszió az orosz dumában.

*Pétervárról* táviratozzák: Oroszország az anneksziót csak azért engedte meg, mert Németország azzal fenyegette, hogy három hadtestet mozgósít. A birodalmi дума elnöke kijelentette, hogy csak angol érdek lett volna a háboru és hogy az annekszió elismerése olyan gyalázat, amelyre szó nincs. Oroszország csak elő fogja mozdítani az erre vonatkozó formulát, de Bosznia anneksziója, illetőleg Ausztria-Magyarország viselkedése nemcsak Oroszország megalázkodását jelenti, hanem az egész civilizált világot.

### Belgrád hangulata.

*Belgrádból* táviratozzák: A nagyhatalmak követelése az Ausztria-Magyarországnak adandó választ illetőleg, a szkupstinát megdöbbentette. Képviselői körökben kijelentik, hogy senki sem hitte volna, hogy a hatalmak, különösen Oroszország a szerb népet ily módon cserben fogják hagyni. Állítólag a kralievói második számú lovas ezred tisztjei értesítették a királyt, hogy az annekszió ügyének diestelen elintézése miatt lemondanak tisztü rangjukról. Azt hiszik, hogy ezeknek a tiszteknek a példáját több helyen is követni fogják.

*Belgrádból* táviratozzák: Százkét képviselő, aláírásával arra kéri a kormányt, hogy maradjon továbbra is a helyén és iparkodjék a törvényhozás útján konszolidálni az ország ügyeit. Megoldandó a hivatalnok kérdés, az egyenes adó reformja, a hadsereg reorganizációja. A skupstina valószínűleg a jövő héten fejezi be ülészetét.

*Zimonyból* táviratozzák: A szerb kormány a bécsi *Illustrirte Wiener Extra Blatt* és a budapesti *Politisches Volksblatt* című lapoktól a postai szállítási jogot megvonta, mert a szerb királyi családról gúnyos illusztrációkat közöltek.

### A diplomácia köréből

*Pétervárról* táviratozzák: Több diploma-ta elhatározta, hogy a német nagykövetnek legközelebbi ebédjén nem fognak megjelenni.

*Londonból* táviratozzák: Jól értesült diplomáciai forrásból jelentik, hogy Izvolszki lemondása legközelebb bekövetkezik. A cár legutóbb azt a kérdést intézte Izvolszkihoz, hogy nem volna-e célszerű, ha a külső politika vezetését másra bízna? Ez megpecsételte az orosz külügyminiszter bukását.

*Berlinből* táviratozzák: A *Lokalanzeiger*nek jelentik Konstantinápolyból, hogy a balkán konferencia április hó végén Rómában ül össze.

### György herceg a „Halál léglőjében”.

György herceg trónörökös lemondása után megirtuk, hogy György herceg minden áron hősi halált akar halni, mint bandavezér.

Ma megerősítik ezt a hírt. *Belgrádból* ugyancsak azt telegrafálják, hogy tegnap igen

sok diák, komitácsi, önkéntes és több bandavezér gyülekezett össze Belgrád egyik utcájában. Félóra alatt vagy háromezer ember volt együtt, háromnegyed részben komitácsi, de volt közöttük sok albán is.

Némán állott a tömeg és várni látszott valakit. Tizenegy órakor megjelent közöttük Karagyorgyevics György herceg polgári ruhában. A tömeg frenetikus éljenzéssel fogadta a herceget, aki egynéhány bandavezért csókkal üdvözölt, szemmel láthatólag meghatódva a lelkes üdvözlésben.

Egy öreg bandavezér tüzes beszédet tartott, hangsúlyozva, hogy eljött az idő, mikor vagy győzni kell, vagy meghalni a hazáért.

Erre a nép a „Halál légiója” himnuszát kezdte énekelni, majd Karagyorgyevics György a következő beszédet mondotta:

— Testvéreim! Most lettem csak igazán szabaddá. Elvetemedett emberek, akiket a mi halálos ellenségeink fölingereltek ellenünk. azt akarták, hogy gyilkos szívében tűnjek föl s így megszabaduljanak tőlem. Testvéreim, én ártatlan vagyok! (Dörgő éljenzés). Azok sorába lépek most, akik, ha kell, életüket adják a hazáért és királyért! Inkább haljunk meg becsülettel, bombával a kezünkben, mint sem szégyenben és gyalázatban éljünk! Mától fogva a tiétek vagyok! Eljen a halál!

A herceg szavait leirhatatlan lelkesedés követte. A komitácsi és bandavezérek összelelkeztek vele és megcsókolták. György pedig ősi szokás szerint csókkal illetett egy halálfit, jelölve annak, hogy el van szánva a halálra s bátorságának szimbolumaképen egy csepp vért ivott . . .

A jelenlevő nők virággal halmozták el a herceget s midőn elmenni készült, egy tanítónő az összes szerb nők nevében köszöntötte, mire György a következőképp válaszolt:

— Amint atyám 1875-ben Bosznia szabadságáért harcolt, úgy fog az ő fia is a szabadságért küzdeni. Európában nem lesz béke! Ezért jótáll az a harmincezer szerb önkéntes, akik sohasem fognak belenyugodni abba, hogy Bosznia és Hercegovina függetlenségét elárulták. Eljen a szabadság! Eljen Bosznia! Le a szabadság zsarnokaival!

Megjegyzendő, hogy a tömegben Belgrád intelligenciája is képviselve volt.

#### A király halála.

Bécsből jelentik: A külügyi válság békés elintézése a legnagyobb örömet Ferenc József királynak szerezte meg. Amikor Aerenthal báró közölte a nagybatalmak akciójának befejezését, e szavakkal fordult a külügyminiszterhez: Köszönöm önnek és munkatársainak, hogy öregségemnek ezt az örömet juttatta.

Hír szerint Aerenthal bárót legközelebb grófsággal tüntetik ki. A kitüntetések egész sorozata vár az osztrák és a magyar politika vezetőire, nemkülönben a hadsereg igen sok tagjára. A béke megkötésének emlékére a király Serajevóban templomot épített.

## IRODALOM ÉS MŰVESZET.

### A színház műsora:

**Csütörtök:** Szókimondó asszonyság színmű. Gál Gyula vendégfellelépével. (C bérlet).  
**Péntek:** Nóra, színmű. Gál Gyula vendégfellelépével. (A bérlet).  
**Szombat:** Elnémult harangok, színmű. Gál Gyula vendégfellelépével. (B bérlet).  
**Vasárnap:** Delután: Bankban, trágédia. Felhelyárakkal. Este: Erdészleány, operát. Rendés helyárakkal. (C bérlet).

\* Gál Gyula vendégjátékai, Holnap lép fel ismét az aradi színpadon Gál Gyula, a budapesti Nemzeti Színház kiváló művésze. Első

fellépése a Szókimondó asszonyság című színműben lesz, amelyben Napoleont játssza. Gálnak Napoleon egyik legkiválóbb alakítása. Az aradi közönség, amely már többször gyönyörködött Gál e művészi alakításában, mindig szívesen nézi meg. A többi szereplő a következő: Novák Irén, Delli, H. Körössy Juci, Follinuszné, Zalay Margit, Várnay, Mártonfi, Leövey, Faludy. Pénteken Ibsen világhírű színművében, a Nórában lép fel a kiváló művész. A címszerepet K. Kápolnay Juliska játssza.

\* Az aradi képző- és iparművészeti tárlat rendezősege felkéri azokat, akik műtárgyakat ajánlottak a husvéti kiállításra, hogy a tárgyakat holnap délelőtt 9—12 és délután 3—5 óráig küldjék el a Kereskedelmi Akadémia nagytermébe, ahol azokat Balla Frigyes fogja elismervény mellett átvenni. A kiállítás és a tárlat elhelyezése megkívánják, hogy a tárgyak lehetőleg már holnap mind együtt legyenek.

## Szenzáció! Szenzáció!

### A kulturpalota felavatása.

#### Disztemetés.

#### A becsület ünnepe.

\*

Mindenünnen kiküldött tudósítóink a következő rendkívül szenzációs eseményeket jelentették holnapi kelettel:

Ma délelőtt gyönyörű ünnepség folyt le az Óvártéren. Ugyanis ma avatták föl ünnepélyesen a kultuszminiszter jelenlétében az aradi kulturpalotát és az ország hetedik egyetemét. Megjelentek a felavató ünnepségen a város és a megye előkelőségei, akik a boldogságtól meghatva nézték Kovács Vincének örömtől potyogó könnyeit. A felavató ünnepség prologusát Avarfy Géza oklevéles költő írta. Amint a lendületes poémát elszavalták, a kultuszminiszter Avarfyhoz lépett:

— Ön a szerzője a prologusnak?

— Igen, kegyelmes uram.

— Szokott mást is írni?

— Igen, kegyelmes uram. Néha nyitlatteret is írok. Több drámám megzenésítésre vár.

A vaggongyári zenekar ekkor rázendített a bájos francia alkalmi keringőre, amelynek kezdő sorai a következők:

„Várhatsz babám, elvárhatsz . . .”

Ma délután a városi építészeti bizottság megjelent a Béla-téren, hogy szemtanuja legyen az önálló magyar jegybank aradi fiókjának alapkövének letelési aktusán. Az alapkövet három erős köműves tette le. Ez alkalmából Varjassy Lajos lendületes beszédet mondott s annak az örömeinek adott kifejezést, hogy a nemzet régi óhaja végre megvalósult.

Amint az alapkövet letették, a bizottság elakart távozni. Ekkor Szántay Lajos építész megállott s ezt mondta:

— Pardon, uraim, itt hiba van. Az alapkö felirata nem látszik. A követ fordítva fektették le.

Megnézték s konstataáltak, hogy a kő csakugyan megfordítva fekszik. Erre visszafordították és most már tisztán lehetett olvasni a felírást:

„Itt nyugszik az önálló bank.”

\*

Lélekemelően szép ünnepély folyt le ma este a Gizella városrészben levő Sárga a csirke begye című vendéglőben. Az ottani polgárok ugyanis teljes szívből ünnepelték szeretett vezérüket, Szelle Józsefet abból az alkalmából, hogy ma volt 25 esztendeje, hogy ázsiai kutató utjáról hazatért és oly sok értékes fölfedezéssel gazdagította városunkat és a megyét. Az ünnepélyt Krivány János kezdeményezésére rendezték. Kri-

vány szép pohárköszöntőt mondott, amely ezzel végződött:

— Az isten sokáig éltesen szerető polgártársaid öröme, hogy még sok üdvös dolgot cselekedhess az érdekünkben!

\*

Az itt megírt eseményekben az a legérdekebb, hogy az első betűtől az utolsóig — nem igaz. **Április.**

## Háboru amerikai köztársaságok között.

### Az első tengeri ütközet.

— Távirati tudósítás. —

Arad, márc us 31.

Míg Európa szerencsésen elkerülte egy világháboru veszedelmét, addig Közép-Amerikában már megszólaltak az ágyuk s szemben áll egymással két kis köztársaság: Nicaragua és Salvador. A szabadságtól és függetlenségtől megittasult kis államok között a féltékenység rendkívül magasra nőtt, egyik állam a másik ellen valóságos művészettel szőtt intrikákat.

A tengerentuli államok első összeesapásáról a következőket jelenti egy londoni lap nyomán tudósítónk:

Nicaragua és Salvador legújabb összeesapásáról érkezett hírek zavarosak s magánértesüléssel alapulnak. Így tehát azok hitelességéhez még szó fér. A ma érkezett táviratok szerint a nicaraguai hadihajók, élükön Momotomba vezérhajóval, megtámadták Salvador hadihajóját, a *Presidentet*. A Presidente hétfőn hagyta el Acujutla kikötőjét titkos utasítással s kedden érkezett Nicaragua partjaira. Zelaya, Nicaragua elnöke híret vette a Presidente érkezésének és a Momotombát, továbbá két másik hadihajót küldötte ellene.

A nicaraguai hadihajók Corinto kikötőjében körülvették a *Presidentet* s az ágyuzás megkezdődött. A rövid, véres összeütközésben a Presidente maradt győztes. A Momotomba súlyosan megsérült s az elsüllyedéssel küzdve nagynehézen partot ért. A másik két hajó szintén a partra menekült, a Presidente pedig tovább folytatta az ágyuzást s szintén a kikötő közelében maradt. A Momotomba sérüléseit egy napi munka után sikerült kijavítani s most ismét készen áll a küzdelemre.

Az összeesapás a napokban fog megtörténni, ha ugyan eddig még meg nem történt. Tekintve, hogy a Momotomba gyorsabb és jobban felszerelt hajó, mint a Presidente és mivel két másik cirkáló is segíti, a nicaraguai hajók győzelmét majdnem biztosra lehet venni.

Alig múlt néhány hónapja, hogy az Egyesült Államok és Mexico békét teremtett Közép-Amerikában és ma már talpig fegyverben áll Nicaragua és Salvador. Mexicanak és az Egyesült Államoknak szigorú rendszabályokhoz kell nyulnia, hogy a háboru viharos felhői elvonuljanak és béke legyen Közép-Amerikában.

Washingtonból érkezett jelentések szerint az Egyesült Államok és Mexico kormánya figyelik a közép-amerikai eseményeket s meg fogják akadályozni, hogy nagyobb vérontás menjen végbe. Nicaragua északi részén horgonyozik most az Egyesült Államok cirkálója, a *Forktown* és nemsokára oda fog érkezni a *Dubuque* és a *Tacoma* is. Ha a két köztársaságot nem lehet békés megegyezésre bírni, úgy a washingtoni és mexicói kormány nem fog visszariadni attól sem, hogy fegyveres uton teremtsen békét a közép-amerikai köztársaságok között.

## Péter — a börzespekuláns.

\*  
Az ismerős „vers“.

*Petár (a szerbek királya mozdulatlanul ül a háromlábú trónján):* Megmondtam, ugy-e, hogy megmondtam.

*Egyik miniszter:* Én is megmondtam.

*Másik miniszter:* Azt a fiatal esikót mindjárt meg kellett volna pányváznia.

*Petár:* Ne esikózd a fiamat. Ő mégis csak fiam és a szabad Svájcban nőtt fel.

*Másik miniszter:* Bár maradt volna ott.

*Petár:* Vissza megyünk.

*Egyik miniszter:* Mit mond felség? Vissza? Hova?

*Petár:* Ahonnan jöttünk. Apropos! Mennyi osztrák hitelt vett az én részemre?

*Egyik miniszter:* Hatot.

*Másik miniszter:* Ezret?

*Egyik miniszter:* Hatot!

*Petár:* No igen, hat ezret.

*Egyik miniszter:* Hatot — ezer nélkül.

*Petár:* Meg van maga bolondulva? Hogy áll ma a hitel?

*Egyik miniszter:* Még rosszabbul, mint a leszerelés előtt.

*Petár:* Marha. Adja csak ide a *Börzen Curirt*. (Olvassa.) No látja, 640. Mi vettük hatért. Negyven a nyereség. Hatszor negyven 240.000 kronesi.

*Egyik miniszter:* Móricka tévedett.

*Petár:* Mit mond?

*Egyik miniszter:* Világosan beszéltem. Hatot vettünk, hatszor negyven 240. Ebből le: jutalék vételnél 80, eladásnál 80, sürgönyök és telefon 64, marad nyereség összesen 16 korona.

*Petár (dühösen):* Meg van maga bódítva? 16 korona?! Ti-zen-hat ko-ro-na?! Hát nem hatezret vett?

*Egyik miniszter:* És a hitelünk?

*Petár:* Osztrák hitel?

*Egyik miniszter:* Fenét osztrák, az Ön, az én, a mi hitelünk. Fucses! Nem is volt, nem is lesz.

*Petár:* Hát a béka?

*Egyik miniszter:* Melyik béka?

*Petár:* A lonyelt, az általunk lonyelt béka?

*Egyik miniszter:* Hja. Ilyen ez a börze. Már különb emberek is tünkre mentek, mert a la hausse spekuláltak.

*Petár:* Szépen nézünk ki.

*Egyik miniszter:* Mondtam.

*Petár:* Mit mondott?

*Egyik miniszter:* Nem emlékszik már felség?

*Petár:* A trágyakeverékre céloz?

*Egyik miniszter:* Perszo.

*Petár:* Kezdjük újra.

*Másik miniszter:* Mit az istonért? A háborút?

*Petár:* Azt! (Csönget. Belép egy tiszt.) Küldjed ide a fiamat, Györgyét.

*Egyik miniszter:* Goszpodi pomiluj!

*Petár:* Ne imádkozz, készülj, megyünk harcra, Ausztria, Magyarország, Anglia, Orosz, az egész világ ellen!

*Györgye (kalugyernek öltözve, nagy szakállal az állán, hamut hintve a fejére, belép a terembe.):* Parancsol felség?

*Petár:* Mi van veled Györgye? Vesd le a szakállt, öltösd kardot, megyünk harcra.

*Egyik miniszter:* Királyfi, a papáját megcsalta egy bécsi börziánor.

*Györgye:* Türed el atyám, az Ur akarta.

*Petár:* Miből fogunk megélni Svájcban?

*Györgye:* Aki a mezők liliumát felruházta...

*Petár:* Györgye—Györgye: mi lett belőled.

*Györgye:* Rut szibarita vész!

(Az utcán nagy zaj, kövek hullanak a konak ablakaira.)

*Petár:* Ki az? Mi az?

*Egyik miniszter:* Feküdjle és pihenj Uram, Péter király. A zápor majd eláll, az veri ablakod.

*Petár (zokogva dől a trón karfájára):* Ismerem ezt a verset!

## Nemzetközi földtani kongresszus Aradon.

Lóczy Lajos látogatásai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 31.

Előkelő vendége volt ma Arad városának. Az országos földtani intézet világhírű igazgatója, a budapesti tudomány-egyetemnek még a legutóbbi időkhöz egyik disze, Lóczy Lajos tartózkodott itt, hogy előkészítse a nemzetközi geológiai kongresszus munkálatait. Április második felében, valószínűleg 26-án és 27-én, a nap még nincs pontosan megállapítva, Aradon gyűlnek össze a föld minden részéről Magyarországra érkezett geológusok, hogy itt ülészenek és a tudományos kutatás legújabb eredményeiről beszámoljanak.

Az aradi két napos látogatás csak egy érdekes része lesz az egész világ szakköréi által feszült figyelemmel várt kongresszusnak, mely üléseinek nagyobb részét Budapesten tartja. Aradra tulajdonképpen azért rándul le az illusztris társaság, hogy itt a maga szemeivel győződjék meg a magyar elme egyik korszakalkotó munkásságáról, a magyar tudomány egyik szenzációs felfedezéséről.

Többször adtunk már hírt arról, hogy Eötvös Loránt báró, az Akadémia volt elnöke, volt kultuszminiszter, az egyetemen a kísérleti természettan tanára, az aradi Hegyalján évek óta kísérletezik zseniális gépjével, melynek az a feladata, hogy a föld geológiai összetételét jelezze. Minden esztendőben több hónapot tölt a Hegyalján kísérletezéssel, melyekről mindig nagy elismeréssel írnak a szaklapok. Az áprilisban megtartandó földtani kongresszusra érkező tudósoknak maga a báró mutatja be kísérleteinek eredményét és valószínűleg Aradon is fog előadást tartani.

A kongresszus, melynek diszelnöke Apponyi Albert gróf, vallás- és közoktatásügyi miniszter, Aradon tartandó üléseit arra is felfogja használni, hogy a Hegyalja földtani sajátosságait vizsgálja meg a szőlőtermelés szempontjából és így az nemcsak a szaktudósokat, de a szőlőgazdákat és bortermelőket is közelről érdeklí.

Lóczy Lajos dr. ma felkereste Varjassy Lajos polgármestert, hogy a kongresszus ülései részére a városháza nagytermét elkérje, amit a polgármester készségesen teljesített is. Látogatást tett továbbá Csernovits Diodor miniszteri tanácsos jószágigazgatónál is, akivel a mezőhegyesi kirándulás részleteit beszélte meg. Az illusztris társaság ugyanis megfogja tekinteni az állambirtokot is, ahol a jószágigazgatóság vendége lesz.

### AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

## ASSZONYSZÖKTETŐ GORILLA.

A kétnejű majom-ember.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 31.

Délafrikai vadásztörténetben jelentenek olyan eseteket, amikor az embermajmok királya, a gorilla, elragadta valamelyik ültetvényes nejét, azt őserdőbe hurcolta és ott az elragadott nőt nejevé tette.

Most azonban Mexikóból — mint az amerikai *Szabadság* című lap ma érkezett száma írja — egy olyan gorilla történet hírét jelentik, mely valóban megtörtént és amelynek érdekessége felkelti még a legregényesebb gorillatörténeteket is. A szóban lévő gorillatörténet egy nagyobb mexikói állatseregletes ketrécénél kezdődik, ahol a közönség mullattatására egy hat láb magas gyönyörűen kifejlett gorillát is mutogattak.

A gorilla körüli teendőket egy fiatal néger szolga és annak csinos néger felesége végezték, akiket az állatsereglet tulajdonosa szintén Afrikából hozatott, még pedig a gorillával együtt. A gorilla gyakran mutatott gyöngéd érzelmeket a fiatal asszony iránt, de ezzel sem ő, sem férje nem igen törődött sokat. A napokban aztán a gorilla hirtelen kinyult a ketréc nyílásán és szenvedélyesen megragadta a néger nő kezét. A néger nő ijedten felsikoltott, mire férje egy vasruddal hatalmasan fejbe vágta a gorillát.

Erre a hatalmas emberi állat veszettül kezdett tombolni: és tajtékzó haragjában pere alatt széttörte a roppant erős vasketrécet. A halálra rémült négerre vetette magát és egyetlen rettenetes szoritással megfojtotta. Mindez oly gyorsan történt, hogy a négernek még jóformán segélykiáltásra sem volt ideje. A következő pillanatban a gorilla hirtelen fölnyalábolta a fiatal néger asszonyt és sebes nyargalással a közeli nagy erdőbe rohant vele. Itt aztán nyoma veszett a gorillának is, meg a nőnek is. Hiába keresték hetekig a hatóság és az állattulajdonos emberei: még csak nyomokra sem tudtak akadni. Már-már feledésbe ment az egész dolog, amikor egy váratlan esemény újra a gorillára és az eltűnt néger nőre irányította az érdeklődést. Az egyik közeli ültetvényről hirtelen eltűnt az ültetvényes felesége és számosan annak a gyanujuknak adtak kifejezést, hogy az ültetvényes feleségét szintén a megszökött gorilla rabolta el.

Epen újabb expedíciót szerveztek az erdő átkutatására, amikor váratlanul, megtépvé és borzasztóan lesóványodva, előkerült a hetekkel előbb eltűnt néger nő.

Száz és száz kérdéssel kezdték ostromolni az asszonyt, aki aztán előadta, hogy a gorilla annak idején egy barlangba hurcolta őt, ahol formálisan feleségévé tette és kényszerítette őt hitvesi kötelességeinek teljesítésére. A gorilla többször eltávozott naponta és ő eleinte többször meg is kísérlette a szökést: de a gorilla tulajdonképpen csak lesben állt és minden szökési kísérletkor előrohant valahonnét és viszcacipelte a barlangba, ahol aztán egy darabig ültelgette és fojtogatta őt. Ily körülmények között aztán teljesen letett a szökés lehetőségéről, mert attól tartott, hogy a dühös emberi állat valamelyik szökési kísérlet alkalmával megöli őt. A gorilla különben igyekezett gondoskodni róla, amennyiben minden nap hozott a számára édesfagyókereket és gyümölcsöket. Hetek óta ez volt az összes tápláléka. Tegnap aztán — folytatta elbeszélését a néger nő — a gorilla egy fehér asszonyt hozott a barlangba, engem pedig kidobott és elég

érthető módon értésemre adta, hogy „le is ut, fel is ut”, mehetek amerre akarok . . . Természetesen engem nem kellett nagyon biztatni és most itt vagyok . . .

A néger asszonyt aztán megkérdezték, hogy megtudná-e mutatni a megszökött gorilla rejtekhelyét. Az asszony megfelelő fegyveres fedezet mellett készséggel vállalkozott e feladatra, mire tíz fegyveres ember és az asszony elindultak a gorilla felkutatására.

Órákig kóboroltak sűrű és csak nem áthatelhatatlan őszbozók között, míg végre célhoz értek. A gorilla a közeledő nesz hallatára kiugrott a barlangból és vérbenforgó szeméit dühösen járatta körül a fegyveres emberek csapata. Pillanatig habozott: aztán dühös ordítással a fegyveresekre akarta magát vetni. Ebben a pillanatban azonban tíz lövés dördült el és a hatalmas ember-állat holtan terült el a földön. Az elrabolt ültetvényes feleségét, kissé meggyötörve és elesigázva, de egyébként teljesen ép állapotban találták meg a barlangban. A gorilla természetesen őt is feleségévé tette és szintén kényszerítette a hitvesi kötelességek teljesítésére.

## Szekerczés Őrse hat koronája.

★

Ez év elején, még január hónapban történt, hogy Arad városa postautalványon 6. mondd hat koronát kapott Budapestről. Az utalványon feladónak „Szekerczés Őrse Budapest, Alkotmány-utca 62-ik szám” volt megjelölve. Más semmi sem állott az utalványon és „az írásbeli közleményekre szánt helyen” sem volt megemlítve a küldemény célja.

A hat koronát megkapta a város a postától, de nem tudott vele mit csinálni. Először arra gondoltak, hogy valami illetékre, adóra, vagy pénzbírságra küldte a pénzt feladója, de a város könyveiben sehohsem találták Szekerczés Őrse nevét. Vártak egy darabig, hátha megírja, hogy mire küldte a pénzt. Már március lett, de a pénz rendeltetése nem derült ki. Végre is, hogy a pénzt heverni ne hagyják, átküldték a postautalvány szelvényével együtt az adóügyi osztályba azzal a meghagyással, hogy ott derítsék ki a küldemény rendeltetését.

Az adóügyi osztály erre megkereste a fővárosi ötödik kerületi előljáróságát, hogy kuttassa fel Szekerczés Őrsét és kérdezze meg tőle, mit akar az Arad városának küldött hat koronával. Az 5. kerületi előljáróság idézést küldött az Alkotmány-utca 62. szám alatt lakó Szekerczés Őrsének, akiről ekkor kiderült, hogy szakácsnői szerepet tölt be egy fővárosi családnál. Nagyon megijedt, mikor az idézést megkapta; nem tudta, mit akarhat vele a hatóság, mikor ő még a légynek sem ártott.

Az előljáróságnál megmondták neki, miért hívták. Szekerczés Őrse fellelegzett és kijelentette, hogy ő ezt a pénzt a tizenhárom aradi vértanu emléksobrára adja.

— Olvastam a képes újságban, hogy gyűjtenek erre a szoborra, hát én is hozzá akartam járulni néhány krajcárral.

A fővárosi tisztviselő megmondta Szekerczés Őrsének, hogy szobruk már van a hősi vértanuknak s most csak azt a helyet akarják megvásárolni, ahol a vértanukat kivégezték.

— Hát akkor adják arra a pénzt! — mondta Szekerczés Őrse.

A főváros úgy is tett. Tudatta Arad városával az esetet és mivel a szobor felállítása után megmaradt pénzt különben is a vesztőhely megváltására fordítják, elhatározták, hogy a küldött hat koronát is a vesztőhely-alaphoz csatolják.

Erről pedig ugyancsak a fővárosi ötödik kerületi előljáróság útján, írásban tudatták Szekerczés Erzsébet főzönőt.

## A szerb éposz.

★

Belgrádból jelentik: A szerb miniszterium előtt fiatalemberek és diákok csoportja képződött, akiknek kíváncsiságát a miniszterium előtt föllállított kinematográf-készülék költette föl. Az egyes követekkel szemben a tömeg teljes közönyös viselkedet tanusított.

Ágyu se dörg, a trombita se harsog,  
A nagykövetek csinálnak demarche-ot.

A nagykövetek mennek, — és odébb  
Rájuk irányul egy iromba gép.

Hogy a derekát beadja egy ország:  
Ezt fűgén le-kinematografózzák.

S mit majd napfényre ez a fűrgé gép hoz:  
Ez a legújabb szerbiai éposz.

Harcot vártak, mely vért és hust harap,  
S mi lett belőle? —

Egy mozi-darab.

—os.

## SPORT.

### Az Aradi Atletikai Klub választmányi ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 31

Fontos ülést tartott a napokban az Aradi Atletikai Klub választmánya. Új alapszabályainak rendelkezéséhez képest legelső sorban is megválasztotta saját kebeléből új tisztikarát a következőképen: Titkár: Ifj. Vas Gusztáv. Pénztárnok: Ifj. Bogdan Károly. Ellenőr: Székely Károly. Sportintéző: Gaál Zoltán. Háznagy: Szathmáry Géza. Jegyzők: Grumáz László, Hoffmann János. Sporttelep-gondnok: Palotay Antal.

Hazafias szelleméről tett tanubizonyoságot az A. A. K. választmánya, amikor határozatilag kimondotta, hogy körlevélben az ország összes sportegyesületeit megkeresi annak érdekében, hogy a magyar golyó megváltása érdekében indított mozgalomban vegyék ki részüket lelkes adományaikkal hazánk sportegyletei is, hogy adományaikat az Aradi Atletikai Klub útján juttassák el a rendeltetési helyére.

Kimondotta egyben a választmány, hogy tíz éves fenállása megünneplésére alapítandó vándordíja kivitelével Albert Andor aradi jeles szobrászművészt bizza meg.

Tudomásul vette a választmány az elnökség azon intézkedését, hogy április 25-ére Aradon délmagyarországi bajnoki mezeli futó-versenyt hirdetett. A mintegy 8 klm. távu gross comtrus verseny valószínűleg az Aradi Versenyegylet pályáján fog megtartatni.

Ugyancsak április hó folyamán megy fel Budapestre a klub football-csapata, hogy a Magyar Atletikai Klub II. elmúlt évi legyőzeteért revancheot adjon, megnyitva ezzel az értékes football-mérkőzések ez évi sorozatát.

A választmány alapító tagjai sorába iktatta Hámory László dr.-t, a Wesselényi vívó-klub elnökét, Sármezey Árpád földbírtokost és Dörner Mikit.

+ A sportegyesületek fuziója. Ma este az aradi tornaegyesület választmánya ülést tartott, amelyen a sportegyesületek fuziójával foglalkoztak. Az ülésen elhatározták, hogy a napokban megtartandó rendkívüli közgyűlésnek nem fogják javasolni a fuzióhoz való hozzájárulást; ennek az az oka, hogy az új sportegyesület címében és alapszabályait illetőleg nem tudtak megállapodásra jutni. A közeli napokban tartandó közgyűlésen határozza el véglegesen a tornaegylet, hogy fuzionál-e a többi sportegylettel. E közgyűlés elé nagy érdeklődéssel néznek sportkörökben.

## Háborus epizódok.

★

— Fővárosi levél. —

Háboru ugyan abszolúte nincs, de azon nem lehet csodálkozni, hogy humora még mindig van. A nagy izgalmak, az előre nem látott események a tömegemóciók a leggazdagabb forrása az anekdotás kedvnek. Dicső eleink történeteja tulontul bizonyítja ezt a tételt.

(A revolver.) Természetes, hogy a tartalékos tisztek és kadétek voltak a legidegesebbek. Ezek a félig katonák sohasem tudják, mit kell tenniök. Békében se, hát még mozgósítás előtt. Megrohanták kérdéseikkel a lapokat, a katonai ügyosztályokat, a tiszteket. Mindenki arra gondolt elsősorban is, mit kell beszerezni? Csukaszürke legyen az uniformis, vagy sötétkék? Némelyik így vigasztalta magát:

— Bizony én nem verem magam költségbe. Bevonulok a régi uniformisomban, legalább így nem találnak fősrisztosnak és mindjárt hazaküldenek.

De azzal tisztában voltak, hogy revolverre szükség van. Nosza, megrohanták a fegyverkereskedéseket. Negyvennyolc óra alatt Budapesten elfogyott az egész nagy revolverkészlet. A vaskezeskedők nem győzték az utánrendeléseket. De a tartalékosok ostromát nem lehetett feltartóztatni. Kiűtött a revolverláz, bejárták a külvárosi és a környékbeli üzleteket is. A kereskedők kezdtek unni a dolgot s az egyik ötletesen oldotta meg a kérdést. A következő fölrítatot helyezte el a kirakatban:

„Revolverek ma már csak kizárólag Garai Manó szerkesztő urnál kaphatók.”

Jóles áthírlapíró-kollégánk neve egyszeriben megszűntette a nagy keresletet.

(Felekezeti kérvény.) Egyik legderűsebb mozzanata volt a szomorú napoknak: A Ház folyosóján egy kitűnő humoru publicista a következő hírt terjesztette:

— Most értesülök a hadügyminisztériumból, hogy a zsidó vallású tartalékosok közös kérvényt nyújtottak be öfelségéhez, mint a legfőbb hadurhoz. Azt kérik bonne, hogy az esetre, ha a háboru a zsidó husvétkor ütne ki, rendelje el a király, hogy ne küldhessék le őket se Bosznia-Bródba, se Semlin-be, hanem Macedoniába.

— Egészen hihetetlen és valószínűtlen dolog, — jegyezte meg egy katonaviselt képviselő.

— Perszo, hogy az — mosolyogtak a többiek. Hát nem látja benne a viccet. A zsidók, már mint a hitűiek, husvétkor nem esznek kenyéret. Ezért nem akarnak menni se Bród-ba, se Semlin-be (Zimony, szószerint zsemlye.) Macedoniának pedig benne van a nevében a kovásztalan kenyér.

Ezt a magyarázatot mi is leszögezzük a gyengébbek kedvéért.

(A tartalékos férj.) Ez egy lipótvárosi eset. Behívták a tartalékos hadnagy urat, aki természetesen huszár és levített Beszniba. A tartalékos szivettépően bucsuzott fiatal feleségétől s egyik barátjának lelkére kötötte, hogy mig távol van, viselje gondját a dolgainak. A jóbarát erre annál szivesebben vállalkozott, mert a mozgósítás özvegye rendkívül esinos és ennivaló menyecske volt. Az asszonyka együtt olvasta a férj leveleit a fiatalemberrel, aki csakhamar avauzsált. Házibarát tett belőle, majd — tartalékos férj.

No és . . . megkezdődtek a mézeshetek. Pont aznap, amikor lecsapott az angol kormány békeformulája. A fiatal párocska dermedten látta a fejleményeket, a szerelem valósággal háboruspártivá vadította őket s mikor Aarenthal báró kijelentette,

hogyan meggyeztek a nagyhatalmak, egymás keblére borulva siratták a szép napokat.

Egy zsuron azután — ugyan hol másutt! — föltűnt a tartalékos hadnagy feleségének, illetve a tartalékos férj szeretőjének nagy lehangoltsága. Mikor az okát firtatták, így felelt a nőcske:

— Hagyjátok kérlek, egészen odavagyok. Szegény férjemnek meghasad a szíve, hogy — nem szenvedhetett vértanuhalált a csatamezőn.

## HIREK.

### Tolsztoj a háborúról.

\*

Tolsztoj Leó grófnak, a jasznapoljanai ősz apostolnak érdekes nyilatkozatáról ad hirt egy varsói távirat. E hír szerint egy varsói publicista, Czeksalszky Eusztach, aki az utóbbi hetekben Tolsztoj vendége volt, beszélgetett a nagy íróval a balkáni eseményekről. Czeksalszky elmondotta az osztrák-magyar-szerb konfliktus eseményeit, amelyek akkor ugyancsak háborus irányúak voltak. Tolsztoj apróra érdeklődött a konfliktus okai után, majd pedig ezeket mondta:

— Hát nem örülsz az egész dolog? Emberek, akiknek teljesen közömbös az annekszió, ezért háborut viseljenek és halálba rohanjanak! Mert mi köze a katonának a hatalmak konfliktusához? A mi dumánk és a minisztereink sietnek megvédeni a népet Azewtől, de nem védik meg a barbárságtól, hanem maguk kultiválják azt. A helyett, hogy iskolákat csinálnának, pénzzel segítik elő az emberek gyilkolását. Még a patriotizmust, a hazafiságot is pénzzel oltják a népbe. Az orosz paraszt nem tesz különbséget az orosz és a zsidó, a német és a francia között. A kormány pénzzel oltja bele a népbe a patriotizmust, úgy, hogy az ellenkezik a kereszténységgel. A hazaszeretetet nem kell kiirtani, de a más nemzetiségek gyűlölése nem keresztényi érzelem. Ahogy a kormányzat a hazafiságot értelmezi, én abban az értelemben nem vagyok orosz! Minden háboru átok és gyilkosság!

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 1-én az időjárás: enyhe, éjéltve csapadék.

— Ferenc József drótnélküli távirata. Berlinből táviratozzák: Ausztria-Magyarország hadügyi kormányzata Bécs és Berlin között dróttalan távirat állomást létesített, melynek berlini állomásáról ma, a megnyitás napján táviratot küldtek Bécsbe a királynak. A király a következő dróttalan távirattal válaszolt:

Szerencsét kívánok önöknek a sikerhez, amelyet az annyira fontos technika terén tanúsítottak és biztosítom, önöket, hogy ezután is élénken fogok érdeklődni a dróttalan táviratozás tökéletesítésére irányuló törekvésük iránt.

— Kossuth Ferenc állapota. Budapestről jelentik: Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter állapota annyira javult, hogy néhány nap múlva elhagyhatja szobáját.

— Lueger Bécs polgármestere. Bécsből táviratozzák, hogy Lueger Károlyt ma hetedszer választották meg Bécs város főpolgármesterévé.

— A portugál kormány lemondott. Lisszabonból táviratozzák: A miniszterium lemondott. A király elfogadta a lemondást és Veirar politikust bízta meg a kabinet alakításával.

— A cár és az újságíró. Pétervárról jelentik: Szuvorin Aleksza, a *Novoje Vremja* kiadó-szerkesztője ma ünnepelte újságírói pályájának ötvenedik évfordulóját. Az orosz társadalom, az írói és művészi körök nagy órációkban részesítették Szuvorint. Miklós cár saját aláírásával ellátott arcképét küldte el a jubilánsnak. Szuvorint a külföldről is nagyon számosan üdvöztették.

— Vizsga elől a halálba. Budapesti tudósítónk jelenti: Király Károly dr. ügyvédjelölt ma délután öt órakor a budapesti ügyvédi kamara előszobájában halántékon lőtte magát. Életveszélyes sebesülésével a kórházba szállították. Állítólag azért követte el tettét, mert félt az ügyvédi vizsgától, amit ma délután kellett volna neki letenni.

— Meghalt az első magyar női doktor. Temesvárról jelentik: A Tedeschi családot súlyos csapás érte. Ma arról értesült a család, hogy Tedeschi Borbála dr., a trencsényi állami felsőbb leányiskola igazgatónője ott hirtelen meghalt. A távirati uton jött gyászír szerint a nagyképzetségű igazgatónőt szívszéllhűdés ölte meg. Az elhalt leánya volt néhai Tedeschi János keresk. tanácsosnak és az egész országban az első nő volt, aki elnyerte a doktori oklevelet. Néhány év előtt rendkívül érdekes könyvet adott ki északi utazásáról, amely a tanügyi körökben nagy feltűnést és elismerést keltett. Az elhunyt 39 éves volt és számos éven át a szegedi áltami tanítóképzőben volt alkalmazva, mint tanárnő. Tedeschi János, a Tedeschi Fiai vaskereskedő cég főnöke, Tedeschi Hermann dr. ügyvéd, dr. Sztura Szilárdné és Tedeschi Klementin, az állami felsőbb leányiskola tanárnője, testvérüket vesztették az elhunytban. A holttestet Trencsényben helyezik örök nyugalomra.

— A gyilkos tanárjelölt — örült. Néhány héttel ezelőtt megirtuk, hogy Krammer Márton kolozsvári egyetemi hallgató rejtélyes körülmények között meggyilkolta lakótársát, Rösztler Hugó tanárjelöltet. A törvényszék elrendelte Krammer elmebeli állapotának megfigyelését és miután az orvosszakértők megállapították, hogy közveszélyes elmebeteg, a bíróság — mint Kolozsvárról táviratozzák — ma beszűntette ez ügyben az eljárást.

— Egy építőiparos-szövetség feloszlása. Mintegy két és fél évvel ezelőtt Szabadkán is megalakult az Építőiparosok országos szövetségének fiókjá. A szövetség megalakulása óta állandóan belső bajokkal küzdött; a surlódások következtében az elnökségben folyton változások voltak, míg végre a legutóbbi elnök, Rigó Ferenc kedden közgyűlésre hívta össze a szabadkai építőiparosokat, hogy mondják ki a szövetség feloszlását. A keddi közgyűlés az elnök indítványára egy szavazat ellenében kimondta a feloszlást.

— Krisztics Milán — örökölt. Belgrádból jelentik: Krisztics Milán nagyatyjától, Ivánidesz Konstantin dúsgazdag konstantinápolyi bankártól háromszázezer frankot örökölt. Ivánidesz azzal a kikötéssel testálta unokájának az örökséget, ha az visszatér anyjához, Ivánidesz Artimiziához Konstantinápolyba és a két nagybátyja vezetése alatt álló banküzletbe lép és tisztességes munkával keresi kenyerét. A kalandor természetű ifju, aki tudvalevően mindenütt Obrenovics Milánként szerepel, vonakodik nagyatyja akaratának eleget tenni, noha a tekintélyes összeget kitevő örökség eléggé csábítóan hívogatja. Krisztics Milán egy belgrádi ügyvéd révén lépéseket tett, hogy a nemrég elhunyt nagyatyja örökségéhez jusson anélkül, hogy a végrendelet feltételeit be kellene tartania.

— Steinheilmé vád alatt. Párisból táviratozzák, hogy André vizsgálóbíró ma indítványozta, hogy Steinheilmé helyezzék vád alá azon a címen, hogy édes anyját és férjét előre megfontolt szándékkal meggyilkolta. Az indítvány felett a vádtanács fog dönteni.

— Nincs tandíj többé! Fővárosi tudósítónk jelenti: A közoktatásügyi miniszter rendeletet boesátott ki, amely intézkedik arról, hogy az állami elemi iskolákban ez évi szeptember elsejétől fogva nem kell tandíjat fizetni. (Ekkor lép ugyanis életbe az ingyennoktatásról szóló törvény.) Az 50 filléres beiratási díjat azonban mégis meghagyták. Akik szegénységüket igazolják, azoknak elengedik a beiratási díjat is. A miniszteri rendelet arról is intézkedik, hogy a beiratási díjakból befolyó összegeket hova fordítsák. Tanítói könyvtárakat fognak belőle létesíteni.

— Milyen lesz a tavasz? Meteor a következőket írja általánosságban a tavaszról. Tavaszunk nem fog korán bekövetkezni. Április sokat ront, amennyiben ennek elején hideg s aztán igen változó időjárás köszönt be csapadékkal vegyesen, majd 19-ike körül újra hideg, amelyet enyhít az a körülmény, hogy Mercur és Vénus belső bolygók 30-án együttállásba kerülnek a holddal, amelyet követően enyhébb időt várhatunk, megzavarva a 29-iki esomópont hideg jellege által, mely fagyot is hozhat. Május jellege hűvös, csapadékos, különösen a 16. és 27-iki esomópontok, amelyek napéiklenok, estére fagypon alatti hőmérsékletet is hozhatnak. Május kedvezőbb akkor lenne a mezőgazdákra, ha 27-ike körül napkitöréses foltok mutatkoznának a napon.

— A vesztőhely megváltására ma 10 koronát küldött az Aradi Közlönyhöz Berecz Viktor ur, aki a pénzt Alsóporumbakon gyűjtötte.

— A teksztíl-gyár telke. A legutóbbi közgyűlés Haeffele János gyárosra bízta az Aradon létesítendő teksztíl-gyár megfelelő telkének kijelölését. A tanács felszólította a városi kedvezményekért folyamodó alapítót, hogy záros határidőn belül jelentse, melyik területet kívánja a várostól. A gyáralapító bizottság ma tartott ülésén Varjassy Lajos polgármester tudomására hozta a bizottságnak, hogy Haeffele a Versenyteri földeket találta alkalmasnak. Egyszersmind azonban kéri, hogy a gyártelep víz elvezetéséről a város gondoskodjék, mert neki nem lenne joga az Előviz csatornába vezetni az eső és szennyvizeket, ezt csak a város részére biztosítja a földmívelésügyi kormányval kötött szerződés. Továbbá azt kéri, hogy az adómentesség az ezután kreálendő adónevekre is mondassék ki és hogy az aradi ipar előnyben részesítése ne köttessék feltételekhez. A bizottság a holnapi közgyűlésnek azt javasolja, hogy Haeffele kívánságainak tegyen eleget.

— Öngyilkosság a battonyai tanyán. Megrendítő tragédia színhelye volt a napokban egy battonyai tanya. Öngyilkos lett egy 18 éves fiatal gazdagyerek, akit az apai szigor kergetett a halálba. Neduesin Nenád szerb gazda a családjával bement Battonyára, csak 18 éves Szlavkó nevű fia maradt a tanyán, akire szigorúan ráparancsolt, hogy mindenre vigyázzon s baj ne legyen. A fiatal ember nem vette észre, hogy az egyik csikójuk úgy belekeveredett a kötelékibe, hogy megfuladt. Későn akart segíteni a csikón s mikor látta, hogy nem tudja életre hozni, bement a szobába s atyja puskájaival a szájába lőtt. A hazatérő család a holttestét találta meg. A büntetéstől való félelmében menekült a szegény fiatal ember a halálba.



— **Templom építés.** Az aradmegyei Apáti községben építendő gör. kel. templom felépítésével e hó 21-én megtartott versenytárgyalás alapján az építő-bizottság Dávid Jakab gyulai építőmestert bizta meg, ki már több templomot épített. A templom építési költsége 52350 koronába kerül.

— **Lelőtte a pajtását.** Tegnap — mint megírtuk fővárosi tudósítónk jelentése alapján — a külső Kerepesi-úton levő Ferencz József laktanyában Bodor Miklós próbaidős rendőr játékból rálőtt Wolff Ferenc huszár szakaszvezetőre, akinek a tüdejét furta át a golyó. Wolffot a XVI. helyőrségi kórházban ápolják. A rendőrség nagyarányú nyomozást indított és a tényállást a következőkben állapította meg: Bodor Miklós, Király István próbaidős rendőrök, két eseléd és Wolff Ferenc horozgattak a kaszárnyában. Borozgatás közben Wolff elővette a noteszét, a melyből egy szent kép esett a földre. Wolff tréfásan megjegyezte, hogy ez a kép az ő talizmánja. Ha magánál hordja, nem érheti bal eset. Nem fog rajta se az ágyu, se a puska. Bodor ezt kétségbevonta, mire Wolff jókedvűen felkiáltott:

— Próbáljuk meg!

Ezzel átadta Bodornak a karabélyát és eleje tett több fadugaszos gyakorlótöltényt. Bodor folytatta a tréfát. Megtöltötte a karabélyt és lőtt. A golyó Wolff mellébe furódott s a szerencsétlen ember eszméletlenül össze esett. Ugy látszik, hogy boros hangulatban Wolff a vaktöltények között éles töltényt is tett az asztalra és végtetszerűen éppen az került a karabélyba. A rendőrség folytatja a vizsgálatot. Wolff állapota életveszélyes.

— **Tönkre tett kiscgazdák.** Nagyváradról táviratozzák: Pár év előtt a furtai határban Guttmann Albert hatalmas birtoka újra került. A birtokra több kiscgazda tartott igényt, akik Bossányi Vilmos kiscvárdai bankigazgató biztatására, aki okos kölesönt ígért nekik, ajánlatot tettek a birtokra, amely közel egymillió korona vételárban rajtuk is maradt. Bossányi azonban becsapta őket. Az adásvételi szerződés megkötése után ugyanis Bossányi ötlő-hatolt s végre is kisült, hogy nem tudta nekik a kilátásba helyezett milliót előteremteni. Végre nagy utánjárás után másutt kaptak kölesönt, de rendkívül terhes feltételek mellett. Egy ideig csak huzták az igát s dolgoztak a hitelezők jóvoltáért, most pedig minden erőfeszítésük ellenére a tönk szélén állanak. Végső kétségbeesésükben a kiscgazdák most Darányi Ignác földmivelésügyi miniszterhez fordultak. Elpanaszolták, hogy Bossányi azonkívül, hogy kölcsönt nem adott, még rengeteg átírási költséget is sózott a nyakukba illetéktelenül. A miniszter a beérkezett panasz elbírálására szakközveget küldött ki s a miniszteri biztos utasítására a kiscgazdák porbe fogják Bossányit s ennek lehetőségét a miniszter megkönnyíti azzal, hogy ingyen jogsegélyt ad a becsapott furtai gazdáknak. A pör kimenetelét a pörül járt gazdák most nagy reménykedéssel várják.

— **György herceg — magyar földesur.** Nagyváradon azt beszélnek, hogy György herceg, a lemondott szerb trónörökös megbízottjai megakarják venni az élesdi birtokot, amely most Zichy Rafael grófé, hat falura terjed s huszonnövezer hold. A szerb trónörökös már két hónappal ezelőtt is tárgyalt a gróffal, de akkor eredménytelenül, mert a gróf nem akart ilyen uradalmat hitelbe eladni.

— **Öngyilkosság egy éjjeli mulatóhelyen.** Ma reggel 5 órakor Szabó Margit nevű leány, egyik éjjeli mulatóhely szobájában öngyilkosságot követett el. Két sublimát pasztillát nyelt, amelyek súlyos belső sérüléseket okoztak. Hecht Adolf dr. rendeletére a kórházba szállították, ahol rögtön ellenmérgeket kapott, de ezek nem használtak. Életben maradásához nincs remény. Hoffmann Győző ügyeletes rendőrtiszt hallgatta ki, akinek azt mondta, hogy az öngyilkosságot szerelmi csalódás miatt követte el.

— **Eladta a saját leányát.** Budapestről jelentik: Assumov Kazimir és Gadsiczky petróleumforrás tulajdonosok Bakuból érkeztek Budapestre, hogy üzleti ügyeiket elintézzék. A Központi-szállodában béreltek lakást és tolmácsul magukhoz vették Brájjer Dávid 561. számú hordárt. A két örmény kereskedő elvégezvén a dolgukat, közölték Brájjerrel, hogy mulatni szeretnének, ismertesse meg őket egy nővel. szívesen költenek néhány ezer koronát. A hordár a kecsgető ajánlatra felkereste Grünhut Salamon jelmezsabót, akiről tudta, hogy összeköttetésben van orfeumi táncosnókkal. A szabó, mikor meghallotta, hogy sek pénzt kereshet, azt az ajánlatot tette, hogy Brájjer ne vigyen idegen nőt. O majd rábeszéli Katica nevű leányát, aki a fővárosi Orfeumban táncosnő, hogy szórakoztassa a gazdag örményeket. Brájjer be is mutatta Grünhut Katicát a két idegennek. Ezeknek megtetszett a leány és ma reggel a keleti pályaudvarról el akartak utazni vele. A detektívek azonban gyanusnak találták az idegeneket és az egész társaságot bevitték a főkapitányságra, ahol kiderült a dolog. Az örmények azt mondják, hogy a leánynyal Magyarországon akartak kis körutat tenni. A rendőrség Grünhut Salamon ellen csábítás, Brájjer Dávid ellen kerítés címén indította meg a vizsgálatot.

— **Méregkeverő cselédleány.** Temesvárról jelenti tudósítónk: Vakmerő merényletet követett el tegnap délután egy alig tizenéves cselédleány. Géczy Róának hívják ezt az elvetemült gyerekleányt, aki Wesel Bélának, az Erzsébet-gőzmalom főtisztviselőjének családjánál volt alkalmazásban. Bűne abban áll, hogy boszúból, mert az egyik gyerek délelőtt megrugta, meg akarta mérgezni az egész családot. Sötét tervét úgy akarta végrehajtani, hogy délután négy órakor, huszonnégy fillér áru kocsódát kevert a család kávéjába. Az asszonynak szerencsére föltűnt a kávé zavaros, furesa színe, amely miatt kérdőre vonta a cselédet. Ez elsápadt és bevallotta, hogy tévedésből marólugot öntött a kávéba. Ezt a vallomását később a rendőrségen odamódosította, hogy boszúból ki akarta irtani az egész családot. A rendőrség letartóztatta.

— **Kondor Ernő hangversenye.** A Központi-szállodában ma és a következő napokon Kondor Ernő hangversenyez.

**Hölgyek mosakodás után, urak borotválkozás után arcborók üdéntartása miatt használják Kárpáti János aradi gyógyszerész Benzoe tejcremét.** Ara 1 korona. 893

— **Üzletnagyyobbitás miatt,** mélyen leszállított árban lesznek eladva finom női bőr- és selyem táskák s mindennemű más bőr- és gumilabdák, footballok, fülesabdák, tenniszevők, diabolók, mindennemű kefe áruk, fésűk, elegáns hajgarnitúrák, pipere áruk, valamint valódi francia és angol illatszerek, elegáns sétabotok legnagyobb választékban Hegedűs Gyula kereskedésében, Aradon, Andrásy-tér 15. 41

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére,** — házilag — 1 üveg likör aroma Vojtek és Weisznál. 171

## TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Pör a Svárdström hangverseny miatt.** Megemlékeztünk már arról a perről, amelyet Lénárt Vilmos aradi biztosítási főtisztviselő indított az aradi járásbíró előtt Weisz Leó papirkereskedő ellen azon a címen, hogy hangversenyek rendezésére társult vele oly módon, hogy egy a jövedelemben, mint a veszteségben egyenlő arányban részesülnek. A kereset szerint a Svárdström hangverseny kétezer koronát jövedelmezett, de Weisz Leó a szerződés dacára vonakodott neki a jövedelem felét, ezer koronát kifizetni. Eles Simon járásbíró mára tüzte ki a per tárgyalását. Weisz Leó tagadta, hogy

Lénárt Vilmossal ilyen szerződést kötött volna, a felperes pedig tanukat jelentett be ennek igazolására. A bíróság a tárgyalás folytatását és a tanuk kihallgatását április hó 30-ikára tüzte ki.

§ **Bigamiáért elítelt fogorvos.** Gyulán egy köztisztviselőben álló fogorvos, Liegerer József állott a törvényszék előtt bigamiával vádolva. A fogorvos ezelőtt pár évvel, amikor még a polgári házasság Németországban sem volt törvény által szabályozva, nőül vett egy leányt, akit az angol fennhatóság alatt álló Helgeland szigetre vitt és ahol vele polgári házasságot kötött. Időközben a fogorvos Németországból Magyarországra jött, feleségét elhagyva és Gyulán telepedett le. Azt hitte, hogy a Helgelandban kötött házassága nem érvényes és Magyarországon újra megnősült. Régi felesége, akitől törvényesen nem vált el, felfedezte férje tartózkodási helyét és első dolga az volt, hogy feljelentette urát, mert bigamiát követett el. A gyulai királyi törvényszék büntetőbírósa hettefőn tárgyalta az érdekes bűnügyet és a fogorvost bigamia vétségéért 1 hónapi fogházra ítélte. A törvényszéknél vádolt azzal védekezett, hogy ő azt hitte, hogy előző házassága érvénytelen és azért mert másodsor is megnősülni. Ezt a védekezést a törvényszék csak a büntetés enyhítésénél használta fel, mert a tárgyalások során beigazolást nyert, hogy Liegerer József első feleségével törvényes házasságot kötött.

## A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsio után is és ez a megkönyebbülés napról-napra növekedik.

Ezen és ezen tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Ép ily szembe-ötölő a javulás az általános egészséget illetőleg.



Az Emulsiono veszállottat a SCOTT-féle májzsír-védő-erővel — a halaszt — kerékh fogyományba venni.

## Étvágy és álom

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni. 6001

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Nyáron is legjobb eredményeivel adagolható. Kapható minden gyógytárban.

## SZERKESZTŐI ÜZENETEK

O. K. Budapest. Nyilatkozatát nem közöljük. Az ilyen nyilatkozatokat a *nyilttérben* is csak akkor közli a kiadóhivatal, ha a hangját megváltoztatja.

## KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

### Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, március 31.

Amerika  $\frac{1}{2}$ -ét olcsóbb. Elkelt: 3 ezer méternyúzza 10—15 fillérrel olcsóbb áron.

Az áruk 50 kilónként számítva:

	Déli záriat	2 órai záriat
Buza áprilisra ...	13.55—13.56	13.70—13.71
Tengeri májusra ...	7.45—7.46	7.52—7.53
Rozs áprilisra ...	9.5—9.96	9.95—9.96
Buza májusra — ...	13.35—3.36	13.46—13.47
Zab áprilisra ...	8.80—8.61	8.71—8.72
Buza 1909 októberre ...	11.60—11.01	11.07—11.09
Rozs októberre ...	8.95—8.96	9.04—9.05

Zárul 5 órakor.

Ceztrák hitelrészvény ...	...	638.50
Magyar hitelrészvény ...	4.	7.1
Közüti vasút részvény ...	...	16.50

SARG-féle **KALODONT** LEGJOBB FOG-CRÉM

### IDEGENEK ARADON.

— Március 31. —

**Fehér Kereszt szálloda.** Löw Róbert mérnök Brünn. — Mahler Miksa utazó Bécs. — Schvarecz József utazó Bécs. — Herczfeld Károly utazó Budapest. — Bárkány Samu utazó Budapest. — Noményi Lajos utazó Budapest. — Sebestyén Pál utazó Budapest. — Verő Béla utazó Budapest. — Práger Ferenc utazó Budapest. — Plutz Góré földbirtokos Ditró. — Csifrak Kálmán utazó Budapest. — Lakos Mór mérnök Budapest. — Székely Gyula hivatalnok Világos. — Temmer Sándor utazó Bécs. — Káldi Andor utazó Budapest. — Dhammorgiszén P. utazó Kassa.

**Központi szálloda.** Lauter Ferenc utazó Budapest. — Lindner Lipót utazó Budapest. — Kukács Lajos utazó Budapest. — Csusner József utazó Temesvár. — Klein Lajos dr. törzsorvos Szeged. — Kürti Kornél utazó Budapest. — Szántó Jenő hivatalnok Budapest. — Unger Béla mérnök Budapest. — Neumann Armin utazó Budapest. — Bogisich Gyula mérnök Budapest. — Goldmann Károly utazó Bécs. — Glosner Ede utazó Bécs.

**Vass szálloda.** Schönfeld Lipót utazó Nagyvárád. — Sóska Sándor utazó Bécs. — Róth Samu magánzó Brád. — Szemere Katalin utazó Nagyvárád. — Radics Vászó utazó Pancsova.

**Pannónia szálloda.** Kovács Géza tisztviselő Budapest. — Királyi Ferenc gazdasági Tápiószentmárton. — Pera Miklós segédjegyző Kiszindia. — Porjái György vállalkozó Szarvas. — Boros Károly segédjegyző Vadász. — Boros Ferenc földmives Nagyszerind. — Reiger Gerzson kereskedő Makó.

### NEMZETI SZINHÁZ.

Csütörtök, 1909. évi április hó 1-én:

C) bérlet. C) bérlet.

Gál Gyula vendégfelleléptével:

#### Szókimondó asszonyság.

Színmű 1 előjáték és 3 felvonás n. Irta: Sardou Viktor. Fordította: Fáy J. B. és Makó Lajos.

Az előjáték. — Személyek:

Hübscher	Novák I. é.	Vuché	Várnay Jacó.
Lefebre	Delly Lajos.	Vinaigre	Kertész D.
Neiperg	M. rtonfi R.	Vab-ntrain	Belinszky.

A színmű. — Személyek:

Napoleon	Gál Gyula.	Eliz, hercegnő	Zalay Margit.
Mária, neje	Tilgéné T.	Neiperg gróf	Már onfi R.
Lefebre	Dely L. jos.	S avari	Ditrói v. or.
Katrin	Novák Iren.	Depraux	Leóvey Leo.
Fouché	Várnay Jacó.	A hercegné	Kun Iren.
Mária Karolina	Körössy Jucl.	Canonville	Szalay A.

Kezdete este 7 óra fél órakor.

### URÁNIA SZINHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Rendkívüli szenzációk.

A kéz. A Steinhel'-affér.

Műsor: 1909 április hó 1-én, csütörtök:

1. Az anyós. Kacagató. — 2. Seta a Bosporuson. Látványosság. — 3. Gyermeksztrájk. Bohózat. — 4. A Steinhel'-affér. A párisi dráma két részlete.

Tíz perc szünet.

5. A „Voltaire” versenyfutása. Természet után. — 6. Modern tolvajok. Bohózat. — 7. Acélgártás. Természet után.

8. A kéz.

Mimodráma. Irta: Bérény.

Szereplők: Wiche Charlotte k. a. az Odeon tagja. Dearly Max ur. a Vaudeville művésze. Coquet ur, a Vaudeville művésze.

Előadások délután 6, este fél 8 és 9 órakor.

Az előadásra bárkikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

### NYILTÉR.\*

## Szőlősgazdákhhoz.

A szőlőpótlások rendkívüli nehézségei és sikertelensége abban lell magyarázatát, hogy ahhoz nem a megfelelő, teljesen megbízható

— I. oszt. gyökérdús anyagok, —

hanem mindentféle meg nem felelő ripária és oltvány lesz felhasználva.

Szőlőpótlás céljára gyoroki szőlőgazdaságomban igen bevált módon fajtiszta ripária-pótlás vasszövet gyökereztetek és szőlőoltványokat készítünk, melyek a sikeres és eredményes szőlőpótlást mindenkinek biztosítják.

Jessék a hirdetést megfigyelni.

Vojtek Alajos

szőlőbirtokos.

647



Husvétii levelező-lap nagy választékban.

651

1752—1909. tkv. sz.

### Árverési hirdetményi kivonat.

A m.-radnai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Dr. Avramescu Vazul máriaradnai lakos végrehajtónak 113 kor. 50 fill. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, illetve a máriaradnai kir. bíróság területén lévő gyoroki 448. sztkvi A. l. 4. sor 501—502/b. hrsz. beltelkes házra 664 korona mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik és annak megtartására határidőül 1909. évi június hó 26-ik napjának d. e. 10 órája Gyorok községéhez tűz-tik ki.

Ezen árverésen a fentirt ingatlan birtok jutalék a kikiáltási ár két harmadánál olcsóbb áron el nem fog adatni. Amennyiben ezen összeg el nem éretik, az árverést a kiküldött felfüggeszti.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át bá natpénzüll készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3338. sz. a. kelt igazságügyministeriumi rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

M.-Radnán, 1909. évi március hó 16-án.

Popovits,  
kir. járásbíró.

1820

Hatóságilag engedélyezett

# Kiárusítás

könyvek, papíráruk és  
írószerekben

üzletáthelyezés miatt

## Ingusz I. és Fia

könyv-, papir- és írószer  
kereskedésében

681

Weitzer János-utca

Antiquar-könyvek,

irodai papírok, levél-

papírok, borítékok,

csomagoló papírok

beszerzési árban

lesznek kiárusítva.

## Ingusz I. és Fia

Weitzer János-utca.

**APRO HIRDETÉSEK.**

**Irodista nő,**

jó családból való, aki a pénztárkezelést is magára vállalja, vidéki nagy üzletbe azonnali belépésre kerestetik. A családnál teljes ellátást kap. Ajánlatokat Kerpel Izsó könyvkereskedésébe kérek. 1311

**חלב וסוכר**

Czukor, kávé, c'goria, szilva, maceszlizt és maceszgris, szirmi szilvórium, bor legelőnyösebben kapható Preisach Vilmos Arad, Árpád-tér 4. szám alatt. 1250

**Kiadó lakás.**

Egy első emeleti nagyobb utcai lakás mellékhelyiségekkel, mely irodának és garcon lakásnak is igen alkalmas, május hó 1-re Szabadság-tér 12. szám alatt kiadó Ertekezhetni Marek Samunál ugyan ott. 1324

**Asztalos szerszám**

gyuhapaddal együtt eladó. (Cím: Szél utca 2a. 1322

**Élénk forgalmu helyen**

egy vegyeskereskedés dohánytözsével és italméressel, haláleset miatt eladó. Cím a kiadóban. 1321

**Két utcai bútorozott szoba**

külön bejárattal Fábán-utca 9. szám alatt kiadó. Bővebbet a házban vagy Kopetkó Károly üzletében, Weitzer-utca. 1309

**Szép üzlethelyiség**

Asztalos Sándor-utca 10. sz. házban azonnal, vagy május 1-re olcsón kiadó. Ertekezhetni Szabadság-tér 8., a kapuban. 1298

**חלב וסוכר**

Orth. chechscherrel ellátott schiller és fehér borok, ugyszintén szilvórium és mindennemű husvétii felvágott özv. Krauszmann Sománénál Asztalos Sándor-utca Orth. izr. imaházépületben kaphatók. 1289

**Veszek könyvtárakat**

és hangjegyeket legmagasabb áron egy helyben, mint vidéken is. Könyvtárak kiegészítése és berendezése. Antiquár könyvek nagy készlete. Irodai cikkek, nyomtatványok. Kerpel Izsó könyv-, papirkereskedése és kölcsönkönyvtára Aradon. 262

**חשב**

Husvétii fehér és vörös borok Nagyváradii chechscherrel legolcsóbban, ugyszintén mindennemű husvétii cikkek Guttman Samu fűszerkereskedőnél Aradon. Forrai és Rákóczi-utca sarkán kaphatók. 1233

**Eladó magánlak**

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 1198

**Jég**

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

**Modern**

hálószoba berendezések jutányos áron eladók Part-utca 4., Molnár Antal. 1277

**Négy szobás**

utcai lakás mellékhelyiségekkel májusra átadó, Damjanich-utca 14. sz. alatt.

**חשב**

Husvétii fehér és vörös borok Nagyváradii chechscherrel legolcsóbban, ugyszintén mindennemű husvétii cikkek Rothstein Mór fűszer és csemege kereskedésében Arad, Szabadság-tér 3. kaphatók. 1232

**Kifutó fiu fizetéssel**

felvétetik Ingusz I. és fia könyvkereskedésében. Ugyanott egy 4 kerekű kézi kocsi megvételre kerestetik. 173

**Szőlőkarót**

szállít 7 láb magasat, 1<sup>a</sup> tölgyfából, nagyobb mennyiségben.

**Kotzander és Vas**

Arad. 1317

4889—1909. kh.

**Hirdetmény.**

Az aradi Fűrészgyár Részvénytársaság aradi cég Radnai-ut 25. sz. a. telkén egy gőzfűrészgyár felállítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884: XVII. t.-cz. 17. §-a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül folyó évi április hó 7. d. u. 3 órája kitűztetik, a melyre az érdekeltek ez uton is meghivatnak azzal, hogy a telep helyszín és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatali iparügyi osztályánál betekinttetők.

Arad, 1909. évi március hó 30.

Sarlot, főkapitány.

**Vizvezeték, csatornázás**

berendező műhely,

hol mindennemű csatornázást, fürdőszobát, szagtalan ürítőket, vízfűtést, acetelin és Benoid felszerelést és vezetékek berendezését és ezek átalakítását, valamint mindenféle szivattyukat, Nordonkutakat, 6 óra alatt üzembevehető, ugy helyben mint vidéken gyorsan és pontosan eszközöltetik.

22 évi tapasztalatom, valamint 13 évi aradi működésem biztosítékot nyújt t. rendelőimnek arra, hogy az elvállalt munkát szakszerűen, pontosan, lelkiismeretesen, lehetőleg olcsón eszközölöm.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri 1301

**Mókos Márton**

szerező mester,

ARADON, PETŐFI-UTCA 4. SZÁM ALATT.

**Tulzsufolt raktár miatt**

mélyen leszállított árakban kaphatók legújabb és legizlésesebb

üveg, porcellán és mosdókészletek.

Nagy választék

függő és asztali lámpákból.

Legjutányosabb ferrás

figurális disztárgyakból.

Legjobb minőségű china- és alpaccázüst disztárgyak, ugyszintén elsőrendű evőeszközök.

Képkerekezéshez óriási választék.

Legjobb szerkezetű

**jégszekrények**

minden nagyságban kaphatók.

**Fischer Mór**

Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)

Megyei és városi telefon szám 568.

\*\*\*\*\*  
 \* 12 drb. berni bika, 1 $\frac{1}{2}$ —2 \*  
 \* évesek, 14 drb. 1 $\frac{1}{4}$  éves \*  
 \* mangolica kan, 1 drb. \*  
 \* berkshire fekete kan, 1 \*  
 \* drb. Yorschire fehér kan \*  
 \* eladó. \*  
 \* Kralovánszky Kálmán \*  
 \* Seprős, Arad m — Telephon 6. 1319 \*  
 \*\*\*\*\*

A KEZET  
3  
NAP ALATT

„MOLLY“

BÁRSONYPUHÁVÁ  
ÉS  
HABFEHÉRRÉ TESZI.

Elismerő levelek

TORV. VÉDVE.



TÖRV. VÉDVE.

hatásárólo kitünő

Egy üveg ára 1 korona.

„MOLLY“

Egy üveg ára 1 korona.

KÉZFINOMÍTÓ

Tekinte es Hánzu Nestor urnak Arad.

Az ön által készített és forgalomba hozott „Molly“ kézfinomító szert — eredeti csomagolásban — tüzetesen megvizsgáltam és abban ásványi mérgeket vagy maró alkatrészeket nem találtam, amiért is az Ön által nekem bemutatott „Molly“ kézfinomító szert közegészségügyi szempontból teljesen kifogástalan minőségűnek jelentem ki.  
Budapest, 1909. március 19-én.

Dr. Telbisz János,

kir. keresked. törvényeséki hitesvagyész.

1094

Tek. Hánzu Nestor urnak  
droguista

Arad.

Az ön által készített Molly kézfinomítót hosszabb időn át használván, elhatároztam, hogy ezen kiváló minőségű bőrfinomító és ápoló szert a jövőben állandóan használni fogom. Felkérem tehát, szíveskedjék részemre újból néhány üveget küldeni.  
Arad, 1909. március hó 10-én.

Tisztelettel  
ösv. Andrénny Károlyné.

Tek. Hánzu Nestor urnak  
Vörös Kereszt Drogeria

Arad.

A Molly kézfinomítót megkaptam és örömmel tudatom, hogy annak kitünő hatása valóban meglepett, már az első használat után a kezelnék bámulatos puhaságot és fehérséget kölcsönöz. Szíveskedjék részemre utánvét mellett még 4 üveggel küldeni.  
Mácsa, 1909. március 7-én.

Tisztelettel  
Cselkó Árpádné.

Igen tisztelt Hánzu ur!

Hálával tartozom Önnek, amiért felhívta figyelmemet a Molly kézfinomító szerre. Mondhatom, nagyon megvagyok olégedve az eredménnyel s azóta folyton csak e kellemes és kitünő hatású szert használom — a kezem már rövid használat után finommá és fehérré teszi. Azonkívül a hideg szél nem repeszti fel többé a bőrt, bárkinek is a legmelegebben ajánlhatom.  
Zaránd, 1909. március hó 11-én.

Kitünő tisztelettel  
Szalay Imréné.

Tek. Hánzu Nestor urnak  
Drogeria a „Vörös Kereszt“-hez

Arad.

Az Ön által feltalált Molly kézfinomítót kiváló jónak találom és ezentul csakis ezt fogom használni.  
Arad, 1909. március hó 13-án.

Tisztelettel  
ösv. Jakabffy Zoltánné.

Tek. Hánzu Nestor urnak

Arad.

A mult alkalommal Ön által ajánlott kézfinomító kitünően bevált. Kuldjön részemre utánvét mellett 3 üveggel.  
Székesut, 1909. március 3-án.

Tisztelettel  
Friedrich Istvánné.

Tek. Hánzu Nestor urnak  
droguista

Arad.

Az ön Molly kézfinomítója teljes meglegedésemre szolgált, igen kellemesen puhít és fehérit, miért is ismerőseim körében szívesen fogom ajánlani.  
Budapest, 1909. március 4-én.

Papp Lenke.

A „MOLLY“ kézfinomító vidékre szállítva 3 üveg rendelésénél ingyen csomagolás és bérmeatve. Aradon kapható: gutori Földes Kelemen, Vojtek Kálmán, Kárpáti János gyógyszerész uraknál és a készítőnél,

HÁNZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.